

UDVIKLINGSPLAN FOR VESTKYSTEN

EN FÆLLES AMBITION FOR
BÆREDYGTIG TURISME 2021-2025

Opdatering september 2021

Udviklingsplan for Vestkysten.

Udviklingsplanen er udarbejdet af BARK Rådgivning på vegne af Partnerskab for Vestkystturisme i et nært samarbejde med Dansk Kyst- og Naturturisme, Realdania, Vestkystens destinationsselskaber og kommuner langs Vestkysten.

Layout ved Le bureau.

Foto på omslag: Colin Seymour

Illustrationer kan benyttes med kreditering af BARK Rådgivning.

UDVIKLINGSPLAN FOR VESTKYSTEN

EN FÆLLES AMBITION FOR
BÆREDYGTIG TURISME 2021-2025

Opdatering september 2021

Foto: Destination Nordvestkysten

Forord	5
Sammenfatning	6
Indledning	9
1.0 Vision og strategi	16
Vision	19
Vestkysten 2025	20
Succeskriterier	29
Strategisk greb	30
Udviklingsprincipper	33
2.0 Indsatsområder og tiltag	40
Indsatser	42
INDSATS 1 En samlet destination	44
INDSATS 2 Stærke feriesteder	54
INDSATS 3 Naturen som hovedattraktion	72
INDSATS 4 Differentieret overnatningskapacitet	82
INDSATS 5 Strategisk investeringsfremme	92
3.0 Forankring og implementering	102
Forankring og samarbejde	104
 Kernefortælling	 108

FORORD

Den danske vestkyst ligner intet andet. Den er dragende og særegen. Her er rå og rig natur, uendelige horisonter og storslåede kontraster. Her inviterer naturen til at strække øjnene og trække vejret – og Vesterhavets salt får luften og livet til at smage af mere. Vestkysten er forunderlig og foranderlig. Fra det storslåede Vadehav i syd, til Vesterhavets smukke klitlandskaber, til Nordvestkystens idylliske kystbyer.

Vi skal bygge videre på alt det særlige ved Vestkysten. Og ambitionerne rækker langt: Gennem et fortsat samlet løft af hele kysten, skal Vestkysten blive en af Nordeuropas mest attraktive kystferiedestinationer.

Udviklingsplan for Vestkysten, som blev lanceret i 2018, sætter retning på ambitionerne, og der er siden arbejdet målrettet på at realisere potentialet, men vi er endnu ikke i mål.

Med denne opdatering og videreudvikling af Udviklingsplan for Vestkysten, er Vestkysten klar til at gå forrest og vise vejen til en bæredygtig udvikling af turismen og fortsætte den positive udvikling som var i gang, indtil coronapandemien trak tæppet væk under os.

Ligesom resten af verden har vi på Vestkysten oplevet coronapandemiens betydning for turismen. 2020 har for mange været et hårdt år at komme igennem. Det gælder både for overnatningserhvervet, museer og oplevelsesudbydere, detailhandel og restaurationer. Vi har set Vestkystens aktører gå til opgaven med ægte vestkyst gåpåmod. Der er udviklet nye løsninger, set muligheder og vist initiativ under pres. Den entreprenørånd skal vi fastholde. Den initiativrigdom skal vi dyrke i fremtiden.

Med opdateringen står vi i Partnerskab for Vestkystturisme sammen om et øget fokus på bæredygtig turisme, levedygtige lokalsamfund, og beskyttelse af kystnaturen, så turismen kommer både borgere og erhverv til gavn, også på langt sigt.

Planen understøtter de nationale ambitioner i en kommende national turismestrategi omkring bæredygtig vækst i turismen, blandt andet med planens fokus på en grøn omstilling af turismeerhverv og overnatningssteder og opbygning af infrastruktur, der kan sikre øget tilgængelighed i og omkring feriestederne.

I et fælles løft langs hele kysten, vil turismeerhverv, destinationsselskaber, lokalsamfund, lodsejere og myndigheder fortsætte samarbejdet om udvikling af både den fysiske infrastruktur, kystbyerne, produktet og naturen. For at styrke det, der binder Vestkysten sammen og fremhæve de kvaliteter og særkender, der gør hvert sted langs kysten til noget helt særligt.

På vegne af Partnerskab for Vestkystturisme

Erik Buhl Nielsen

Formand for Partnerskab for Vestkystturisme og borgmester, Varde Kommune

SAMMENFATNING

Danmarks Vestkyst skal være blandt Nordeuropas mest attraktive kystdestinationer og en drivkraft for vækst i turismen i Danmark. Ambitionen er at realisere en bæredygtig turismeudvikling, hvor en markant vækst i omsætning, overnatninger, døgnforbrug og gæstetilfredshed sker til gavn for lokalbefolkning, beskæftigelse og økonomi og i pagt med lokal natur og kultur.

Udviklingsplanen sætter fælles retning for et stærkt samarbejde omkring udvikling af turismen langs Vestkysten. Planen skaber en ny geografisk sammenhæng langs Vestkysten, binder kysten sammen, koncentrerer udviklingen i 20 udvalgte feriesteder og styrker den enestående natur, der er Vestkystens varemærke.

Vestkysten skal udvikles som en samlet destination på tværs af administrative grænser. Vestkysten skal bindes sammen af et stærkt brand, oplevelser og infrastruktur og ikke mindst et stærkt samarbejde på tværs af kommuner, regioner, turismeorganisationer, erhverv, lodsejere og lokalsamfund. Samtidig skal de lokale særkender fremhæves, så mangfoldigheden og spændvidden styrkes.

De besøgende på Vestkysten skal mødes af stærke feriesteder med levende og autentiske bykerner. Der skal arbejdes med koncentration og fortætning af funktioner og fysiske faciliteter omkring en række udvalgte feriesteder, som skal være aktive og levende i flere sæsoner.

Den storslåede og uberørte natur er ubetinget Vestkystens største styrke og trækplaster, og Vestkystens natur skal danne udgangspunkt for oplevelsesudvikling, der giver reasons to go og reasons to stay. Samtidig skal der sættes ind for at tage vare på Vestkystens naturkvaliteter og

beskytte naturen, så den også i fremtiden vil være Vestkystens hovedattraktion og varemærke.

Et mere varieret overnatningstilbud skal tiltrække nye målgrupper med et højere forbrug og matche tendenser med kortere ferier, kvalitet, fleksibilitet, par-rejser, større grupper. Overnatningskapaciteten og oplevelsestilbuddet skal understøtte, at turisterne i højere grad bevæger sig op og ned ad kysten.

Feriehuset skal have et kvalitetsmæssigt løft, og der skal arbejdes med det traditionelle feriehus og feriehusområderne i nye og mere bæredygtige former. Eksisterende arealer skal bringes bedre i spil til nye og mere varierede og værdiskabende overnatningstilbud.

Realisering af udviklingsplanen kræver store investeringer i turismen. Der skal ske en målrettet investeringsfremmeindsats, både fra kommunernes side i bl.a. infrastruktur, bykvalitet og klimatiltag samt fra kommercielle aktører i bl.a. overnatningsfaciliteter og attraktioner.

Kun på den måde kan der ske en bæredygtig udvikling af turismen på Vestkysten – til gavn for både erhvervet, lokalsamfundene og naturen.

Udviklingsplan for Vestkysten

Udviklingsplanen for Vestkysten adresserer de ambitiøse pejlemærker for vækst frem mod 2025. På næste side sammenfattes udviklingsplanen - fra det strategiske til det konkrete niveau. En række udviklingsprincipper sætter rammen for den fremtidige udvikling. Udviklingsplanen udpeger 5 indsatsområder og 22 konkrete tiltag. Tilsammen skal de – på den korte og den lange bane – bidrage til at realisere visionen og i sidste ende realisere succeskriterierne for udviklingen af vestkystturismen.

UDVIKLINGSPRINCIPPER

Koncentrer udviklingen

Beskyt og benyt

Øg kvaliteten

Styrk de lokale særkender

Tænk i flere sæsoner

Sammentænk investeringer

INDSATSER

1

En samlet destination

Vestkysten skal være blandt Nordeuropas mest attraktive destinationer. Vestkysten skal bindes sammen af et stærkt brand og fælles turismeinfrastruktur og skal fremstå som en markant destination i konkurrencen om at tiltrække turister.

2

Stærke feriesteder

Udviklingen langs Vestkysten koncentrerer på 20 stærke feriesteder. Ved at arbejde med koncentration, fortætning og strategisk planlægning, skabes levende og bæredygtige kystbyer og feriesteder

3

Naturen som hovedattraktion

Naturen er Vestkystens helt store attraktion. Adgangen til oplevelser i naturen skal styrkes og differentieres med flere kulturtilbud. Samtidig skal naturen beskyttes og udviklingen ske med respekt for naturkvaliteterne.

4

Differentieret overnatningskapacitet

Vestkysten har et relativt ensartet overnatningstilbud med feriehuset som dominerende overnatningsform. Der skal arbejdes med udvidelse, differentiering, kvalitetsløft og et styrket fokus på og bæredygtighed.

5

Strategisk investeringsfremme

Realisering af Udviklingsplan for Vestkysten kræver store investeringer i turismen, og det stiller krav om en målrettet og professionel investeringsfremmeindsats.

TILTAG

- 1.1 Udvikling af Vestkystens Powerbrand
- 1.2 Infrastruktur der binder sammen
- 1.3 Fælles digitalisering og data
- 1.4 En stærk organisatorisk sammenhæng

- 2.1 Prioritere og udvikle 20 stærke feriesteder
- 2.2 Udarbejde strategisk-fysiske udviklingsplaner for alle feriesteder
- 2.3 Styrkelse af bykerne i 20 stærke feriesteder
- 2.4 Grøn infrastruktur i og omkring feriestedet
- 2.5 Turismens forankring hos feriestedets aktører og borgere

- 3.1 Tilgængeliggørelse og oplevelsesudvikling i naturen
- 3.2 Styrke oplevelsen af Vestkystens natur og kultur
- 3.3 Beskyttelse af kystnaturen
- 3.4 Differentiering af strande - profilstrande

- 4.1 Flere feriehus i spil
- 4.2 Grøn omstilling af overnatningsproduktet
- 4.3 Ny overnatningskapacitet på eksisterende arealer
- 4.4 Mere varieret overnatningstilbud

- 5.1 Kommunerne som katalysator
- 5.2 Samtænk investeringer via offentlige/private samarbejder
- 5.3 Skab adgang til kapital
- 5.4 Tiltræk eksterne investorer og nye operatører
- 5.5 Frem ejernes investeringer

SUCCESKRITERIER

Vestkysten går foran i forhold til udvikling af **bæredygtig turisme**

Vestkysten opleves både af omverdenen og internt hos aktørerne som **én samlet destination**

Vestkystens kommuner og destinationsselskaber har et **stærkt og intensiveret samarbejde**

Vestkysten tilbyder **høj kvalitet** i byer, oplevelser, overnatningstilbud og service

Turismeerhvervet er præget af **stærke erhvervsaktører**, der investerer i udvikling.

Turismen er prioriteret kommunalt og statsligt i form af **investeringer og forbedrede rammevilkår** for turismen.

Vestkysten tiltrækker **eksterne investeringer** til udvikling af kystbyer, naturoplevelser og turismeprodukter.

PEJLEMÆRKER

Bæredygtig turisme

Større ambitioner end i national strategi 2030

31 mia. kr. +4% /år

samlet turismeforbrug

27.747 jobs +4% /år

Turismeskabte jobs

22,8 mio. +3,3% /år

overnatninger i 2025

83%

af turisterne skal være meget tilfredse med oplevelsen

+ 2,1% /år

gennemsnitlig vækst i døgnforbrug

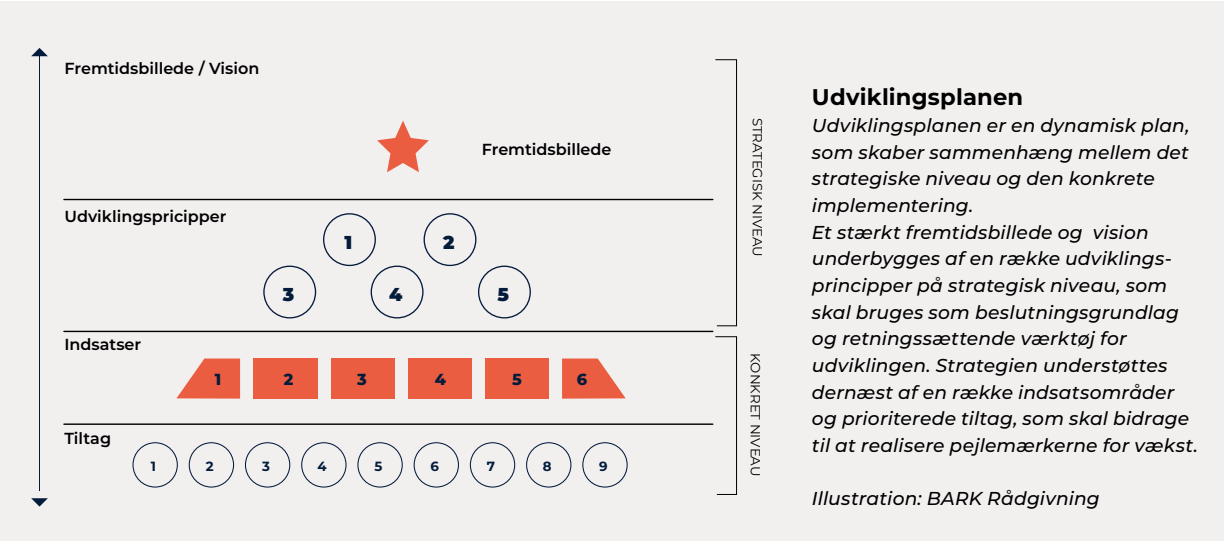
INDLEDNING

Den danske Vestkyst er indbegrebet af dansk kystferie. Det var her, de første egentlige danske feriebyer opstod i 1800-tallet, og Vestkysten er i dag et fyrtårn i dansk turisme. Udviklingen af Vestkysten er i fuld gang. Vestkystens kommuner, destinationsselskaber, erhvervsaktører og ildsjæle arbejder målrettet og dedikeret med at indfri de fælles ambitioner for bæredygtig udvikling af Vestkystturismen.

Dette er en opdateret version af den Udviklingsplan for Vestkysten, som blev lanceret af Partnerskab for Vestkystturisme i 2018. Siden da er der arbejdet intensivt med realisering af planens ambitioner, og Vestkysten er godt på vej.

Vestkysten står i dag for ca. halvdelen af alle overnatninger i kyst- og naturturismen i Danmark. Væksten var i fuld gang, da coronapandemien ramte dansk turisme hårdt i 2020. Forventningen er, at det vil være muligt at nå niveauet fra 2019 igen omkring år 2022. Det er derfor afgørende at fastholde fokus på udvikling af vestkystturismen. Der skal en målrettet indsats til for at nå målene i den nationale strategi for bæredygtig turisme og rette op på de udfordringer, corona har bragt med sig.

Turismen er et centralt erhverv langs Vestkysten. Turisme skaber stedbundne arbejdspladser, udvikling og grundlag for levende lokalsamfund. Udviklingen skal derfor ske på en måde, så den bliver til gavn for Vestkystens lokalsamfund og så Vestkystens naturkvaliteter bevares og styrkes. I sidste ende handler det om et Danmark i balance, hvor det er godt at bo og leve også udenfor de større byer.

Ambitionen om en bæredygtig udvikling af Vestkysten med turisme som løftestang var afsættet for, at Partnerskab for Vestkystturisme, bestående af Vestkystens kommuner og de tre vstdanske regioner og Dansk Kyst- og Naturturisme, i samarbejde med Realdania i 2018 tog initiativ til at skabe en samlet, ambitiøs og gensidigt forpligtende plan for den langsigtede udvikling af Vestkysten. I 2021 gennemførte Partnerskab for Vestkystturisme en opdatering af planen, så den fortsat udtrykker den aktuelle fælles ambition for udviklingen af turismen ved Vestkysten mod år 2025.

Udviklingsplan for Vestkysten har fokus på den fysiske og erhvervsmæssige planlægning af den i alt 550 km lange kyststrækning. Dermed er der også en række aspekter af turismeudviklingen, som denne plan ikke omfatter, f.eks. kompetenceudvikling, generelle rammevilkår, o.l.

Udviklingsplan for Vestkysten udstikker retningen, men er rummelig og robust over for ændringer i behov, marked eller rammebetingelser. Planen udgør en overordnet, tværkommunal ramme for udviklingen, som det er op til stat, kommuner, destinations- og udviklingsselskaber, grundejere og erhvervsaktører at udfylde sammen og hver for sig. Udviklingsplanen er en dynamisk plan, som løbende opdateres og videreudvikles, så den afspejler de aktuelle behov. Udviklingsplanen bygger videre på allerede afsluttede og igangsatte indsatser. Det er fx fælles brand og kernefortælling, koncepter for profilstrande, fødevarehotspots, tværkommunale vækstprojekter, strategisk-fysiske udviklingsplaner for stærke feriesteder, etablering af Dansk Turisme-Kapital mv. Planen lægger både op til indsatser der styrker udviklingen nu og her og peger samtidig på behovet for indsatser, ændrede rammebetingelser og investeringer på længere sigt.

Udviklingsplanen står på et solidt fundament

Udviklingsplanen er resultatet af en involverende proces og dialog på tværs af vestkystens kommuner, alle fem destinationsselskaber og toneangivende erhvervsaktører, staten og nationale brancheorganisationer. Processen har været afgørende for at skabe en samlet plan på tværs af aktører – og ikke mindst for at den bliver ført ud i livet efterfølgende.

Pejlemærker for vækst 2025	
Den nationale strategi for dansk turisme	Vestkysten
TURISMEOMSÆTNING	
Samlet turismeforbrug på 140 mia. kr. i 2025	Samlet turismeforbrug på 31 mia. kr. i 2025
+45 mia. kr. i forhold til 2015	+16 mia. kr. i forhold til 2015
+4,0 % i årlig gennemsnitlig vækst	+4,0% i årlig gennemsnitlig vækst
JOBSKABELSE	
–	27.747 turismeskabte jobs
–	+ 4% i forhold til 2019
OVERNATNINGER	
66 mio. overnatninger i 2025	22,8 mio. overnatninger i 2025
+17 mio. flere overnatninger end i 2015	+6 ,3 mio. flere overnatninger end i 2015
+3,0% i årlig gennemsnitlig vækst	+3,3% i årlig gennemsnitlig vækst
KVALITET OG TILFREDSHED	
De udenlandske turister skal være mindst lige så tilfredse i Danmark som gennemsnittet for Nordeuropa	83% af turisterne skal være meget tilfredse med oplevelsen i 2025
DØGNFORBRUG	
–	+ 2,1% årlig gennemsnitlig vækst frem mod 2025

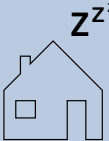
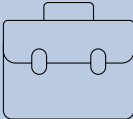
De nationale pejlemærker for vækst i turismen
Den nationale strategi for dansk turisme indeholder en række pejlemærker for vækst frem mod 2025. Udviklingsplan for Vestkysten understøtter realisering af de nationale pejlemærker for vækst. Kilde: Den nationale strategi for dansk turisme, Regeringen 2016. Pejlemærke for tilfredshed er sat med afsæt i Dansk Kyst og Naturturismes tilfredshedsanalyse i 2015.

Processen har skabt en fælles retning, som der er enighed om, og har styrket samarbejdet, både på tværs af faglige og organisatoriske skel i den enkelte kommune og på tværs af alle Vestkystens kommuner og destinationsselskaber. Det har dannet grundlag for, at planen kan realiseres gennem et tæt samarbejde og en koordineret og fokuseret udviklingsindsats på tværs af hele den danske vestkyst.

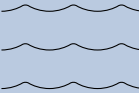
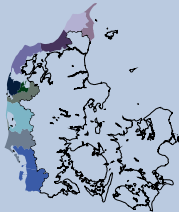
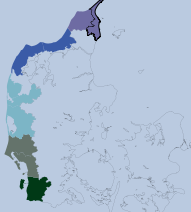
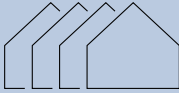
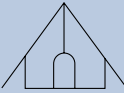
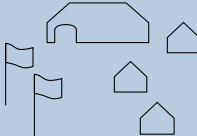
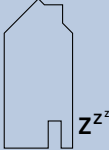
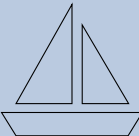

Foto: Colin Seymour

VESTKYSTEN I TAL

OVERNATNINGER	TURISME-OMSÆTNING	DØGNFORBRUG	TURISMESKABTE JOBS
			
Vestkysten	Vestkysten	Vestkysten	Vestkysten
19,2 mio.	24,5 mia. kr.	750 kr.	21.929
Kyst- og naturturisme	Kyst- og naturturisme	Kyst- og naturturisme	Kyst- og naturturisme
39,7 mio.	67,5 mia. kr.	775 kr.	72.199
Danmark	Danmark	Danmark	Danmark
56,1 mio.	139,1 mia. kr.	1.150 kr.	169.000

Kilde: Danmarks Statistik og VisitDenmark.
Nøgletallene er de pr. maj 2021 senest tilgængelige. Antallet af overnatninger er opgjort for 2019, og det samme gælder omsætning og jobskabelse for Vestkysten. Omsætningstal og jobskabelse i Danmark og i Kyst- og Naturturismen er fra 2018. Døgnforbrug vedrører året 2017. Tallene skal læses med dette forbehold.

		
Areal / km ²	Kyststrækning / km	Indbyggere
9.667	550	548.976
		
Indbyggere / KM2	Stærke feriesteder	Kommuner
57	20	11
		
Destinationsselskaber	Feriehuse	> 74 ENHEDER Campingpladser
5	52.000	103
		
Feriecentre	> 40 SENGE Hoteller	Lystbådehavne
57	83	25

VISION **STRATEGI**

1.0

VESTKYSTEN

VISION 2025

**Vestkysten skal være
blandt Nordeuropas
mest attraktive
kystdestinationer og
en drivkraft for vækst
i turismen i Danmark**

VESTKYSTEN I 2025

Ambitionerne for Vestkysten er høje. Vestkysten skal være blandt Nordeuropas mest attraktive kystdestinationer og en drivkraft for vækst i turismen i Danmark.

Ambitionen er en markant og bæredygtig turismeudvikling frem mod 2025 - en udvikling, der er både socialt, økonomisk og miljømæssigt bæredygtig.

Vestkysten skal være et godt sted at besøge, bo og arbejde, og det skal komme til udtryk i en vækst i omsætning, døgnforbrug, overnatninger, sæsonudvidelse og en styrket tilfredshed hos både turister og lokalsamfund.

Vestkysten skal gå foran som et bæredygtigt rejsemål og Vestkysten vil mere end realisere de pejlemærker for bæredygtighed, der opstilles i den nye nationale strategi for bæredygtig turisme. Vestkystturismen skal understøtte og udvikle levedygtige lokalsamfund året rundt. Turismen skal bidrage med arbejdspladser, skabe grundlag for kvalitet og nye oplevelser i byer og naturområder og styrke den lokale identitet, kultur og stolthed.

Det kræver modige valg, investeringer og ikke mindst et stærkt samarbejde på tværs af turismeaktører, kommuner, destinationsselskaber og stat at indfri de ambitiøse pejlemærker.

Rejsemønstrene blev frem mod 2020 mere globale og konkurrencen blev også i stigende grad global. Men coronapandemien i 2020 og 2021 har skabt forskydninger i disse tendenser og etableret et nyt fokus på det danske hjemmemarkeds potentialer.

Skal Vestkysten få del i både det danske marked og den mulige internationale vækst efter coronapandemien, er der brug for en markant, vedvarende og fælles indsats.

Nye mål for bæredygtig turisme

Regeringen har en ambitiøs målsætning om 70% reduktion i CO₂ udledningen i 2030, som også turismeerhvervet skal bidrage til at opfylde. En ny national strategi for bæredygtig turisme skal sætte retning for en bæredygtig turismeudvikling på nationalt plan. Som et led i arbejdet med den nye nationale strategi opstilles også målepunkter til evaluering af turismens bæredygtighed. Ved denne plans godkendelse er den nye nationale strategi for bæredygtig turisme endnu ikke offentliggjort.

Partnerskab for Vestkystturisme vil, med afsæt i den nationale strategi for bæredygtig turisme, inden udgangen af 2022 have opstillet egne konkrete mål og målepunkter indenfor hvert af de fem hovedindsatsområder i planen. Ambitionen er, at de opsatte mål sætter Vestkysten i front i udviklingen og omstillingen mod en mere bæredygtig turisme i et nationalt og internationalt konkurrenceperspektiv. Som en del af dette arbejde, udvikles metoder til monitorering på disse mål.

Bæredygtig vestkystturisme

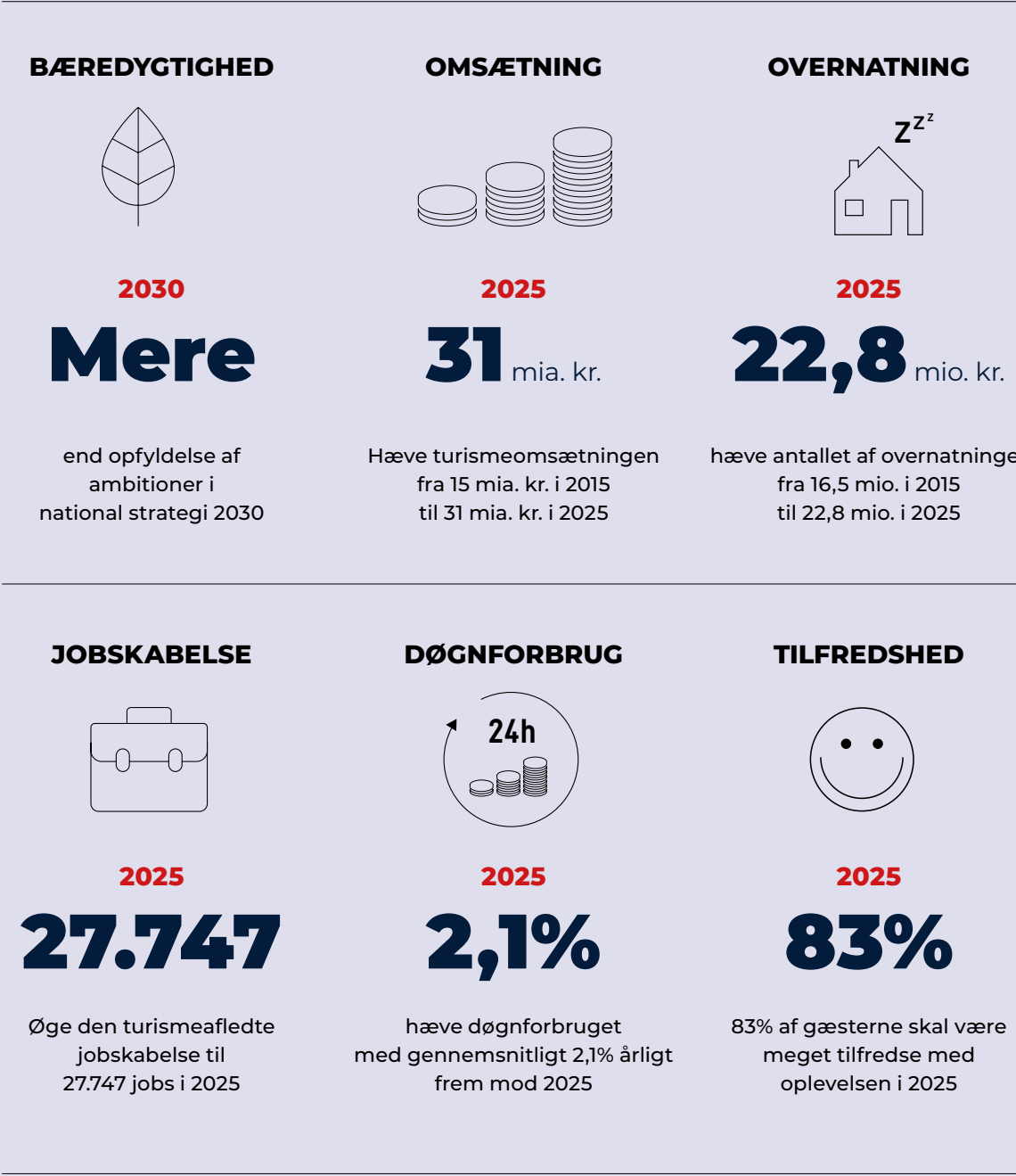
Bæredygtig turisme skal i denne sammenhæng forstås i sin bredeste forstand, der dækker både økonomiske, miljømæssige og sociale forhold:

Social bæredygtighed hvor turismen bidrager til høj kvalitet, lokalt engagement og fællesskab, opretholdelsen af lokale erhverv, levedygtige byer, bosætning samt balancegangen mellem overturisme og kritisk masse.

Økonomisk bæredygtighed omhandler vækst i omsætning og beskæftigelse, flere sæsoner, kundegrundlag og balancering af by og land.

Miljømæssig bæredygtighed sætter fokus på naturbeskyttelse, affaldssortering, overgang til bæredygtige energikilder, reduktion af madspild, bæredygtige overnatningsformer og transportformer, infrastruktur mm.

PEJLEMÆRKER

Vestkysten har mange potentialer at bygge på. En storslået og uberørt natur. Veletablerede og velfungerende destinationer og nye nicheorienterede destinationer på vej. Stærke attraktioner og feriehuset som unikt og efterspurgt tilbud. Og ikke mindst en række stærke lokale aktører, som står sammen og er klar til at skabe en markant udvikling langs hele Vestkysten. Men vestkystturismen står også over for en række udfordringer i forhold til at realisere ambitionerne om vækst.

Feriehuset er den dominerende overnatnings- og ferieform på Vestkysten med 67% af alle overnatninger. Feriehuset er et unikt og efterspurgt tilbud, der appellerer til både familier og større grupper af rejsende og danner grundlag for en lang opholdslængde.

I mange år har man opretholdt en moderat vækst i turismen på Vestkysten – primært med flere gæster i feriehusene. Men feriehusets store udbredelse sætter også en grænse for fortsat vækst. Nye målgruppers behov for fleksibilitet, korte ferier, højt serviceniveau, krav om bæredygtige løsninger og let adgang til oplevelser stiller krav om en mere varieret og grøn overnatningskapacitet.

Investeringer i dansk turisme har været stagnerende, og kapaciteten langs Vestkysten er kun udviklet i begrænset omfang. Mangel på kritisk masse og investeringssikkerhed gør det vanskeligt at tiltrække de nødvendige investeringer. Samtidig oplever flere af de store destinationer kapacitetsudfordringer i højsæsonen, og en del af de eksisterende huse er små og utidssvarende og dermed ikke attraktive for udlejning i deres nuværende form. På cam-

pingpladser og i feriecentre er der mange steder ledig kapacitet, men ikke tidssvarende rammer og tilbud, der matcher markedets efterspørgsel. Med feriehuset og dernæst camping som de foretrukne ferieformer følger også et relativt lavt døgnforbrug på 750 kr., mod et gennemsnitligt døgnforbrug på 1.150 kr. i turismen i hele Danmark.

Behov for omstilling

Hvis pejlemærkerne for vækst skal realiseres ved at fortsætte udviklingen som hidtil, kræver det en markant udvidelse af overnatningskapaciteten. Fremskriver man kapaciteten lineært i forhold til pejlemærkerne, svarer det til et behov på ca. 5.500 flere feriehus. Og dertil kommer behovet for nye feriecentre, campingpladser og vandrehjem. En sådan udbygning vil indebære, at store arealer skal udlægges til ny overnatningskapacitet og det vil ske på bekostning af den natur og kyst, som er Vestkystens vigtigste trækplaster.

Det kalder på en anden tilgang til at udvikle vestkystturismen. Det handler om at differentiere overnatningskapaciteten og koncentrere ny kapacitet omkring eksisterende bebyggelser og med udgangspunkt i eksisterende udlagte arealer.

Det handler om at arbejde med turisme hele året. Så den eksisterende kapacitet bringes bedre i spil, og så der skabes et bedre afsæt for en bosætning, arbejdspladser og en bæredygtig forretning for de erhvervsdrivende - hele året.

Og så handler det om at bringe de feriesteder i spil hvor der er plads til udvikling, og hvor udviklingen i turismen kan komme lokalsamfundene til gavn.

Ved at koncentrere ny overnatningskapacitet omkring allerede bebyggede områder, udvide sæsonen og flytte fokus hen på feriesteder med plads til udvikling, skabes grundlag for kritisk masse og helårsforretninger. Det styrker erhvervslivet og samtidig kan naturen friholdes for større byggeri.

Koncentrationen og prioritering af arealerne øger også muligheden for at tiltrække investeringer. Ved at skabe projekter med større skala i områder, hvor der er en klar plan for turismeudviklingen, øges investeringssikkerheden.

Væksten skal i højere grad komme fra øget forbrug end fra flere overnatninger, hvilket kræver at Vestkysten tiltrækker nye, mere højtforbrugende målgrupper. Der skal arbejdes med et kvalitetsløft – på tværs af overnatningskapacitet, oplevelser og services.

Vestkystens tilbud skal matche tendenser i markedet - herunder en aldrende, kræsen og rejsevant befolkning, flere par og større rejsegrupper, fokus på bæredygtige ferieformer og mindre CO₂ aftryk, flere og kortere ferier og en efterspørgsel efter særlige og unikke oplevelser.

Der skal udvikles flere og bedre oplevelsestilbud. Den storslåede og uberørte natur er ubetinget Vestkystens største styrke og trækplaster, men der er brug for flere og bedre oplevelser i og med naturen. Samtidig skal der være fokus på at beskytte den natur, som turismen er så afhængig af. Og endelig skal der udvikles mere byliv og kultur, som i dag kun spiller en mindre rolle for turisternes valg af Vestkysten som feriested.

På den måde kan der skabes grundlag for en ambitiøs - men socialt, økonomisk og miljømæssigt bæredygtig - udvikling af vestkystturismen.

Coronapandemiens betydning

Coronapandemien har siden vinteren 2020 påvirket dansk turisme markant, og har gjort det mere vanskeligt at forudsige fremtidens turisme.

Pandemien har påvirket globale rejsetendenser, men også åbnet danskernes øjne for Danmark som rejsemål. Selvom coronapandemien har ramt kyst- og naturturismen - også langs Vestkysten - hårdt, er tilbagegangen her mindre end i storbyerne. Mange nye danske gæster har betydet et mindre fald i omsætningen for kyst- og naturturisme end erhvervs- og storbyturisme. Danskerne har et relativt højt døgnforbrug, men deres sæson er kort, og har derfor ikke kunnet opveje manglen på internationale besøgende.

Coronapandemien har brat stoppet den ellers stejle vækst i turismen, der nåede sit højdepunkt i 2019 med en omsætning på 139 mia. kr./56 mio. overnatninger. Ifølge flere prognoser vil man først se samme høje niveau som 2019 mellem år 2023-2025. Samme prognoser peger på kyst- og naturturisme som et forretningsområde i vækst, og som derfor hurtigst vil vende tilbage til normen, forventet omkring år 2022.

Et nyt syn på ferier i Danmark og outdoorturisme hos det danske marked kan øge antallet af danske gæster på Vestkysten. Efterspørgslen for nærmarkeder stiger, og behovet for kvalitet, tryghed og sikkerhed ligeså. De danske gæster forventes også på sigt at have betydning for tilflytning og bosætning.

FREMTIDSBILLEDE 2025

Vestkysten viser vejen. Vestkysten nytænker kyst- og naturturismen ved at skabe en markant vækst i turismen og samtidig styrke kystens naturmæssige kvaliteter.

I et fælles løft langs hele kysten arbejder turismeaktører og myndigheder for at gøre Vestkysten til en af Nordeuropas mest eftertragtede kystdestinationer ved at styrke det, der binder Vestkysten sammen og fremhæve de kvaliteter og særkender, der gør hvert sted langs kysten til noget helt særligt. Vestkysten tiltrækker nye, stærke aktører og investeringer, og erhvervslivet blomstrer.

Stærke feriesteder, enestående natur. Langs den 550 km lange varierede og kontrastfyldte kyststrækning mødes den besøgende af stærke feriesteder omgivet af uberørt kyst og natur. Feriestederne tilbyder levende og autentiske byer med indbydende byrum, en gæstfri lokalbefolkning og en variation i oplevelser, aktiviteter og overnatningstilbud, der tilfredsstiller selv de mest kræsne gæster. Den vilde og uberørte natur er Vestkystens primære trækplaster. Der arbejdes målrettet for at friholde og styrke naturen mellem feriestederne, så den utæmmede og rå natur også fremadrettet vil være Vestkystens kendetegn. Samtidig styrkes adgangen til naturen for borgere og turister, og naturen sættes aktivt i spil som ramme om aktiviteter, rekreation og oplevelser.

Vestkysten skaber ringe i vandet. Vestkysten er en dynamo inden for kyst- og naturturisme i Danmark. Turismen skaber lokal vækst, et stærkt turismeerhverv og grundlag for levedygtige lokalsamfund, og effekterne spredte sig som ringe i vandet. Til gavn for den lokale udvikling på Vestkysten og i sidste ende til gavn for hele Danmark.

Hvad tilbyder Vestkysten i 2025?

Udviklingsplanen bygger videre på de kvaliteter, der også i dag gør den til noget særligt. Vestkysten skal forstærke sine styrkepositioner – med udgangspunkt i eksisterende potentialer – og opdyrke nye.

I 2025 tilbyder Vestkysten:

Adgang til den storslåede natur: Naturen er Vestkystens primære trækplaster og nye nationalparker, naturparker og UNESCO udpegninger skaber opmærksomhed og fokus på naturens kvaliteter - både i forhold til benyttelse og beskyttelse. Vestkystens natur danner ramme for ro og rekreation såvel som for en aktiv udendørs ferie. En bred vifte af skræddersyede kommercielle produkter tager afsæt i kystens naturkvaliteter året rundt, både til det brede publikum og den særligt interesserede gæst. En stærk og sammenhængende rekreativ infrastruktur gør det let at opleve naturens kvaliteter. Udviklingen sker i et nært samarbejde med relevante myndigheder og med et fokus på at tage vare på naturens kvaliteter, så naturen også på den lange bane er et af Vestkystens største aktiver.

Moderne dansk kystferie: Dansk kystferie er for mange lig med det hyggelige, det uformelle, de nære oplevelser og aktiviteter. Samværet med familie og venner. Feriehuset vil stadig være et vigtigt tilbud, samtidig med at nye overnatningsmuligheder af høj kvalitet skaber flere muligheder for at opholde sig ved Vestkysten hele året rundt, og understøtter levedygtige lokalsamfund. Der værnes om den særlige stemning og de kvaliteter, der er forbundet med den klassiske danske kystferie, samtidig med at den klassiske ferie ved Vestkysten nytænkes.

Levende byliv og kulturoplevelser: Vestkystens levende kystbyer med autentiske bymiljøer af høj kvalitet skaber oplevelser og karakter sammen med en perlerække af attraktioner. Oplevelsescentre og formidlingssteder af høj kvalitet er med til at øge kendskabet til Vestkysten, fungerer som reasons-to-go, tiltrækker nye målgrupper, og skaber anledning til, at de besøgende bevæger sig op og ned ad kysten. Små, unikke lokale kulturoplevelser styrker lokal identitet og bosætning - og giver den besøgende mulighed for at komme helt tæt på Vestkystens kultur.

FREMTIDENS VESTKYSTTURIST

- Den største andel af turisterne kommer fra Tyskland og Danmark, men også fra det øvrige Europa og resten af verden
- Den største målgruppe er par og familier, men der er en stigning i aldersgruppen over 50-70 år samt i gruppen af unge børnefamilier mellem 30-50 år
- Flere par, større rejsegrupper og større variation i rejsegruppen med ferier på tværs af generationer, vennepar, flere familier sammen, osv.
- Naturen er hovedattraktion for vestkystturisten, men turisterne efterspørger også i stigende grad andre typer oplevelser - kultur, byliv, mad, sport, osv.
- Størstedelen vil komme i bil, men også i stigende grad via lufthavne, lejede biler og kollektiv trafik
- Erfarne og rejsevanter
- Stiller større krav til indhold, kvalitet, fleksibilitet og tilgængelighed
- Rejser oftere på kortere ferier
- Hele verden er deres destination
- Mindre loyale og mere mobile
- Forventning om kvalitet og value for money
- Efterspørger de særlige og unikke oplevelser og oplevelsen af luksus
- Digitale i valg af rejse og information
- Bæredygtighed som både hygiejnefaktor og rejsemotiv.

I 2020 så man nye gæstetyper i vækst i form af særligt yngre børnefamilier fra de større danske byer. Disse nye – særligt danske - gæster var mere højt forbrugende og havde større tendens til at spise ude og bo på hotel. 2020 skabte også grundlag for nye behov for renlighed, afstand, tryghed mm.

SUCCESKRITERIER FOR VESTKYSTEN

Ambitionen med udviklingsplanen er, at Vestkysten i 2025 har oplevet en markant og bæredygtig turismeudvikling. Disse succeskriterier skal være opfyldt for, at de langsigtede pejlemærker for udviklingen kan realiseres.

- ▶ Vestkysten går foran i forhold til udvikling af bæredygtig turisme
- ▶ Vestkysten opleves både af omverdenen og internt hos aktørerne som én samlet destination
- ▶ Vestkystens kommuner og destinationsselskaber har et stærkt og intensiveret samarbejde
- ▶ Vestkysten tilbyder høj kvalitet i byer, oplevelser, overnatningstilbud og service
- ▶ Turismeerhvervet er præget af stærke erhvervsaktører, der investerer i udvikling
- ▶ Turismen er prioriteret kommunalt og statsligt i form af investeringer og forbedrede rammevilkår for turismen
- ▶ Vestkysten tiltrækker eksterne investeringer til udvikling af kystbyer, naturoplevelser og turismeprodukter

STRATEGISK GREB

Vesterhavet er rygraden i den langstrakte danske Vestkyst. Havet og naturen tegner en attraktiv, særegen og meget forskelligartet kystdestination og binder de mange enestående landskaber, byer og kulturmiljøer sammen. Naturen, friheden, det vilde hav og den friske luft er kerneværdier.

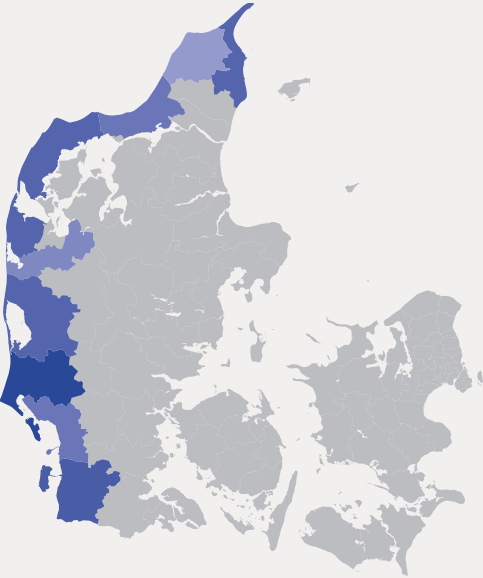
Vestkysten består af 11 kommuner, som ikke traditionelt set har orienteret sig mod hinanden. Selv om kommunale administrative skel ikke har nogen relevans for turisten, har disse grænser alligevel i mange år tegnet udviklingen.

En ny geografisk sammenhæng
Arbejdet med Udviklingsplan for Vestkysten og etableringen af de nye, tværkommunale destinationsselskaber har været startskuddet til en udvikling, der skaber en ny geografisk sammenhæng langs den danske Vestkyst på tværs

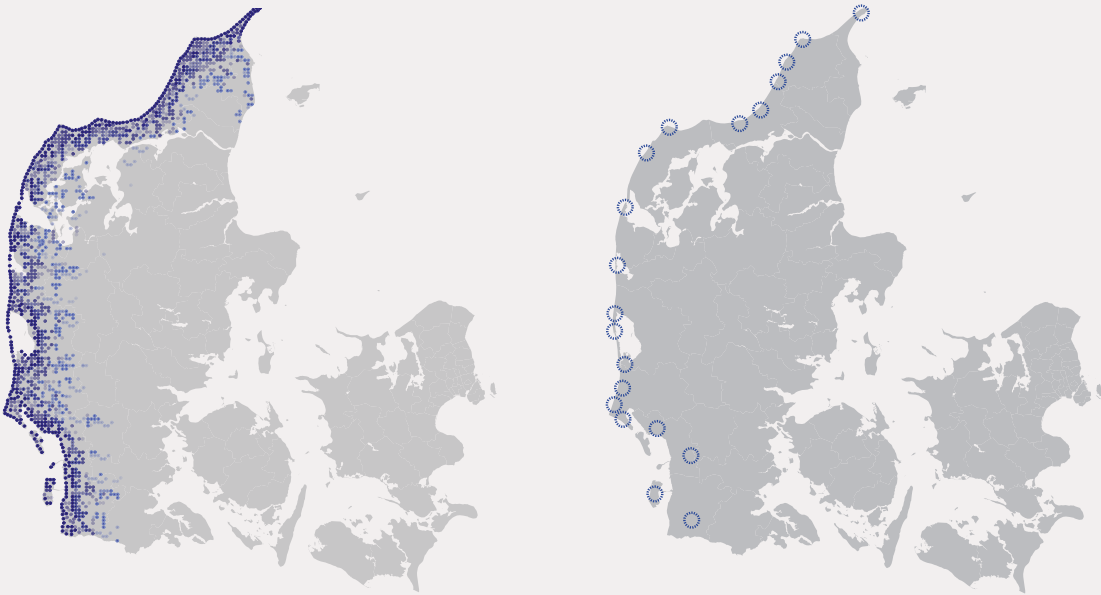
af administrative skel. En sammenhæng, som både skaber retning for turismeaktører og borgere langs den jyske vestkyst, men som også fremstår som en stærk fortælling for de turister, der besøger Vestkysten nu og i fremtiden.

Vestkysten skal være en destination, der er kendt for alt det, der er fælles for kyststrækningen, såvel som for den store mangfoldighed fra syd til nord. Dette gælder både landskabernes karakter, de stedbundne, kulturelle og historiske fortællinger og de konkrete oplevelsespotentialer, der knytter sig hertil.

Vestkysten er ikke bare Vestkysten. Vestkysten skal tale det samme sprog, men med forskellige dialekter. De unikke oplevelser og fortællinger skal fremhæves og udvikles hver især, så de på én gang styrkes som destinationer i sig selv, og samtidig understøtter formidlingen af Vestkysten som samlet kystdestination. Hvert område skal have sin egen karakter, så besøgende motiveres til at udforske Vestkystens mange destinationer.

De 11 kommuner langs Vestkysten er adskilte administrative enheder. Med udviklingsplanen er der tegnet en ny geografisk sammenhæng, som til en vis grad opløser de administrative skel.

Kysten, vandet og landskaberne flyder sammen langs den samlede kyststrækning og binder den samlede destination sammen. En destination med en fælles, men forskelligartet, historie.

Udviklingen på Vestkysten er koncentreret om stærke feriesteder. De stærke feriesteder binder kysten sammen og giver samtidig oplevelsen af en varieret og mangfoldig destination.

Bring flere områder i spil

Volumen i turismen er i dag koncentreret omkring to knudepunkter med feriestederne Blåvand, Henne, Hvide Sande og Søndervig i Varde og Ringkøbing-Skjern Kommuner og Skagen, Lønstrup, Løkken og Blokhus i Frederikshavn, Hjørring og Jammerbugt Kommuner. Der er potentiale til at skabe yderligere vækst på disse feriesteder gennem oplevelses- og kapacitetsudvikling, differentiering og udvikling af flere sæsoner – og ikke mindst gennem et generelt løft i kvalitet, som kan øge turismeforbruget.

Samtidig skal den øvrige strækning langs Vestkysten bringes mere i spil i forhold til turismen. Der er et potentiale i at udvikle de områder, hvor turismen i dag fylder mindre, så der skabes vækst langs hele kysten. Det kræver, at der udvikles nye knudepunkter i form af feriesteder omkring eksisterende byer. Nye feriesteder skal ikke fra starten drive den store volumen, men opdyrke en niche til udvalgte målgrupper og differentiere tilbuddet. På lang sigt kan den nye udvikling være med til at drive en større volumen.

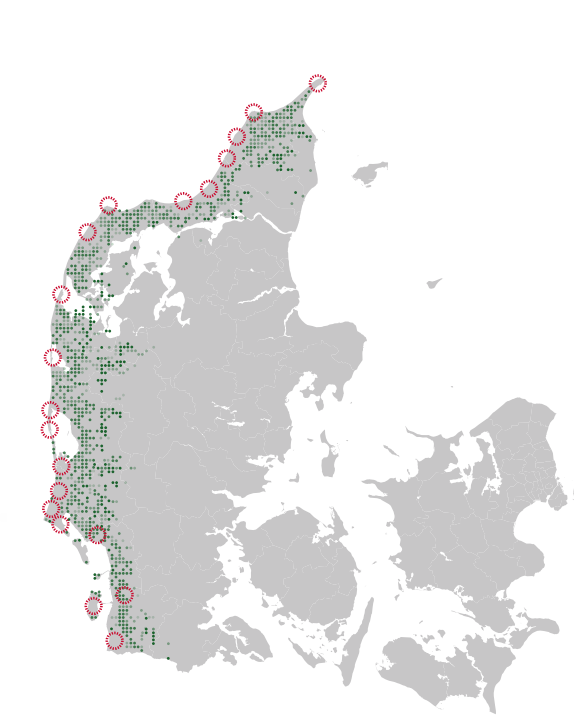
Turismevolumen er i dag koncentreret omkring to knudepunkter i Nordjylland og omkring Varde og Ringkøbing-Skjern Kommuner - flere områder skal frem mod 2025 bringes mere i spil.

Koncentrer udviklingen og styrk naturen

Udviklingen af turismen skal koncentrereres i stærke feriesteder med kritisk masse – mens den åbne naturs kvaliteter fremhæves, styrkes og udvikles.

Der er godt gang i udviklingen af Vestkystens feriesteder. Men der er stadig brug for fokus på kvalitetsløft, ligesom flere større feriesteder langs kysten er præget af kapacitetsudfordringer i højsæsonen. Der skal arbejdes målrettet med at styrke, udvikle og udvide de eksisterende feriesteder og på at udvikle nye, mere nicheprægede feriesteder i eksisterende kystbyer.

Mellem og omkring feriestederne ligger den natur, som er Vestkystens allerstørste trækplaster. Den åbne naturs kvaliteter skal beskyttes, styrkes, tilgængeliggøres og udvikles. Større byggeri skal primært ske i feriestederne og allerede bebyggede områder, mens naturoplevelsen styrkes gennem infrastruktur, wayfinding, service og nye oplevelser i naturen med respekt for de kvaliteter, der i første omgang gør Vestkysten værd at besøge.

Naturen omkring og mellem feriestederne er Vestkystens største trækplaster. Udviklingen koncentrereres i stærke feriesteder, mens den åbne naturs kvaliteter styrkes, tilgængeliggøres og udvikles.

UDVIKLINGS-PRINCIPPER

Principperne skal være retningsgivende for en fremtidig bæredygtig udvikling og skal samlet fungere som et filter, man kan prioritere fremtidige indsatser, tiltag og projekter ud fra. Principperne leder frem til en række indsatsområder og tiltag.

-
Koncentrer udviklingen – skab kritisk masse
-
Beskyt og benyt
-
Øg kvaliteten
-
Styrk de lokale særkender og kvaliteter
-
Tænk i flere sæsoner
-
Sammentænk investeringer - skab en positiv spiral

Koncentrer udviklingen – skab kritisk masse

Udbyg de eksisterende stærke feriesteder og udvikl nye steder, der besidder et særligt potentiale. Skab bymæssige knudepunkter og grundlag for større kritisk masse gennem udbygning, fortætning og samling af funktioner, oplevelser, overnatning og services. Skab steder, hvor det er godt at bo og besøge, og lad udviklingen af natur, lokalsamfund og turisme gå hånd i hånd. Med en målrettet planlægning for turismen, der fokuserer og koncentrerer udviklingen, skaber man levedygtige feriesteder og byer i hele eller større dele af året. Det skaber grundlag for et stærkere lokalt erhvervsliv og mulighed for bæredygtige forretningsmodeller.

Foto: BARK Rådgivning

Fysisk og funktionel byfortætning - Blokhus

I Blokhus har man gennem de seneste år arbejdet målrettet med at fortætte bymidten - både fysisk og funktionelt. Fysisk er der skabt en mere helstøbt, kompakt og urban bymidte, og funktionelt har etableringen af flere (ferie)boliger, butikker, restauranter og et nyt strandhotel skabt grundlag for byliv - både i og uden for højsæsonen. Man har med succes skabt 'reason-to-go', hvilket er essentielt for en ferieby, der lever hele året.

Foto: Pxhere

Levende feriebyer året rundt - Sylt

Sylt ligger i den tyske del af Vadehavet og er et godt eksempel på en destination, der lever hele året. På trods af sin lille størrelse og sit skiftende vejr har øen over 6,5 mio. årlige overnatninger. Den usædvanlige position skyldes evnen til at tiltrække investorer og etablere markedsrelevant overnatningskapacitet, samt til at skabe fortættede, sammensatte og levende feriebyer og tilbyde en række meget forskellige oplevelsestilbud hele året.

Foto: VisitNordsjælland / Tine Uffelmann

Havnen som minidestination - Hundested og Lynæs Havn

I Hundested og Lynæs har man gjort havnene til minidestinationer i sig selv. Hundested er en stor lystbådehavn med et væld af spisesteder, pop-up butikker og havnerelaterede oplevelser. Lynæs' lille fiskerleje tilbyder laid back surferstemning med masser af aktivitet på vandet, muligheder for at hænge ud og købe god mad og kaffe. Ved at sammentænke havnekultur, turisme og lokalsamfund, er begge havne blevet populære destinationer af høj kvalitet.

Beskyt og benyt

Naturen binder Vestkysten sammen fra nord til syd og er den samlede destinations vigtigste selling point. Koncentrer byudviklingen i og omkring allerede bebyggede områder og styrk adgangen til og brugen af naturen omkring dem. De unikke naturkvaliteter langs kysten skal bevares og beskyttes, samtidig med at naturen tilgængeliggøres. Styrk muligheden for at bruge naturen og dens mangfoldige kvaliteter - både roligt og aktivt. Udvikl oplevelser og produkter, der tager udgangspunkt i naturen, i sammenhæng med byer, overnatningstilbud og andre services - og dermed giver mulighed for øget kommercialisering af naturen og i sidste ende et øget forbrug hos turisterne.

Mountainbike i den vilde natur - Slettestrand

Feriecenter Slettestrand er blevet kendt for deres satsning på mountainbiketurisme og har haft succes med at udvikle et unikt produkt, der tiltrækker en særlig målgruppe. Man har i samarbejde med lodsejer og frivillige, og i pagt med naturen, udviklet nogle af landets bedste mountainbike-trails, hvilket danner grundlag for at sælge kurser, udleje cykler og overnatning i en samlet pakke, der særligt tiltrækker gæster uden for højsæsonen.

Foto: Slettestrand Feriecenter

God adfærd i naturen – Nationalpark Vadehavet

Den UNESCO udpegede Nationalpark Vadehavet er eksistensgrundlaget for flere tusinde forskellige dyre- og plantearter, og har betydning for biodiversiteten i hele verden. For at passe på området har Nationalpark Vadehavet udarbejdet et code of conduct for besøgende. 10 gode råd udgør en rettesnor for god adfærd i nationalparken – og på den måde gives gæsterne mulighed for at opleve nationalparkens kvaliteter, samtidig med at naturen beskyttes til de næste generationer.

Foto: Nationalpark Vadehavet / Red Star

Oplevelser i og med naturen - Filsø

Sydøst for Henne Strand ligger Filsø, som efter års dræning og opdyrkning er genskabt som naturområde. I forbindelse med genopretningen af søen, er der bl.a. efter aftale med lodsejeren etableret en udsigtsbro, som enkelt iscensætter stedet og skaber en attraktion i sig selv - som på en gang beskytter den følsomme natur og skaber tilgængelighed til naturområdet .

Foto: Schanherr

☆☆ Øg kvaliteten

Øg kvaliteten hele vejen rundt, både i forhold til byer, natur, overnatningssteder, aktiviteter, produkter og service. Det handler ikke om at skabe flere og mere af det samme, men om at skabe noget, der har højere standard. Ved en målrettet satsning på øget kvalitet i alle dele af værdikæden, vil man kunne øge døgnforbruget, gæsternes tilfredshed og den samlede oplevelse af destinationen. Et samlet kvalitetsløft af destinationen vil give mulighed for at tiltrække nye og mere pengestærke målgrupper, der efterspørger unikke kvalitets- og signaturoplevelser. Målgrupper, der er villige til at bruge flere penge på både overnatning, oplevelser og produkter.

Foto: Ulrik Pedersen

Naturen som oplevelseslandskab - Marskstien

Som del af Tøndermarskinitiativet giver Marskstien besøgende mulighed for at vandre gennem et unikt landskab med store naturoplevelser. Den 54 km. lange rute, der går gennem Nationalpark Vadehavet og UNESCO Verdensarv, sætter vigtige kvaliteter i spil, og har skabt et stærkt oplevelsesprodukt, der giver besøgende mulighed for at opleve natur i verdensklasse, et helt særligt landskab og en unik bygnings- og kulturhistorie.

Foto: Lars Engeloat

Et samlet kvalitetsløft af byen - Marielyst

I Marielyst på Falster har en ambitiøs transformation af byens centrale torv og strandstrøg været startskuddet på et generelt løft af feriebyens fysiske og oplevelsesmæssige fremtræden. En startinvestering fra kommune og fonde har affødt store private investeringer blandt lokale erhvervsdrivende i et samlet løft af byen og bymidten med fokus på øget kvalitet både i byrum, handel, service og oplevelser.

En unik kvalitetsoplevelse Svinkløv Badehotel

Svinkløv Badehotel blev opført i 1925 ved Slettestrand og har siden spillet en særlig rolle på Vestkysten, hvor det står for en ydmyg kvalitetsbevidsthed og en særlig stedbundethed, hvor bygningerne er opført i harmoni med det særlige lys og stemning på Slettestrand og Vestkysten. Hotellet står nu genopført efter en brand i 2016. Der er i sommersæsonen kunstudstillinger og klassiske koncerter på hotellet.

Foto: Nordvestkysten, Flying October

♥ Styrk de lokale særkender og kvaliteter

Styrk de lokale særkender og kvaliteter langs Vestkysten og differentier produktet fra sted til sted. Skab anledning til at besøge flere steder på Vestkysten og til at komme tilbage. Varier overnatningstilbud og oplevelsesprodukter med udgangspunkt i de særlige lokale potentialer og muligheder. Hav fokus på at udvikle tilbud, der tiltrækker forskellige målgrupper - både i bredde og niche og på forskellige tider af året.

En unik attraktion viser vej - Vadehavscenteret

Vadehavscenteret, der ligger sydvest for Ribe som porten til UNESCO-verdensarven i Vadehavet, viser, hvordan man kan skabe et unikt og stedsspecifikt oplevelsescenter i høj kvalitet og med stor tiltrækningskraft. Udgangspunktet har været visionen om at formidle og vise ud til Vadehavets unikke natur- og kulturhistoriske kvaliteter. Resultatet er et oplevelsescenter, hvor arkitektur, formidling og funktion går op i en højere enhed.

Foto: BARK Rådgivning

Når fødevarer brander destinationen - Bornholm

De seneste år har bornholmske fødevarerproducenter for alvor sat Bornholm på det gastronomiske verdenskort. Øen er kendt for fødevarer med meget høj kvalitet. Rundt omkring på øen sælger gårdbutikker lokale fødevarer, i det regionale Madkulturhus kan man deltage i madlavningskurser og guidede madture i naturen, og Michelinrestauranten Kadeau nyfortolker smagen af Bornholm og bringer den til København.

Foto: Lars Engeloat

En destination/seks oplevelsesprofiler - Wild Atlantic Way

Langs Wild Atlantic Way på Irlands vestkyst har man skabt en samlet destination med seks forskellige oplevelsesprofiler, der er udviklet og markedsført med udgangspunkt i lokale potentialer og oplevelser. Med denne tilgang er det lykkedes at tiltrække mange forskellige målgrupper til den samlede destination. Det giver mulighed for at rejse korte og lange ture langs kysten og samtidig få meget forskelligartede oplevelser - alt efter hvor man er, og hvad man efterspørger.

Foto: BARK Rådgivning

Tænk i flere sæsoner

Sammentænk oplevelsesmuligheder og produkter, så det samme sted og de samme faciliteter kan leve i flere sæsoner og til flere målgrupper. Skab parallelle spor og flere funktioner på det samme areal. I stedet for kun at have fokus på at forlænge og optimere hovedsæsonen skal der udvikles oplevelser og tilbud, der skaber andre og nye sæsoner. Ved at udvikle flere spor samme sted forskelligt efter sæson, vil man kunne skabe grundlag for flere besøgende på forskellige tidspunkter af året. Det skal dels skabe et stærkere forretningsmæssigt grundlag for udbydere af overnatningstilbud, aktiviteter og oplevelser og dels sikre, at feriesteder og byer lever i en større del af året. Med en fokuseret satsning på at skabe flere sæsoner har man muligheden for at tiltrække forskellige målgrupper og målrette sin profil mere forskelligartet alt efter sæson.

Foto: www.trysil.com

En destination/to sæsoner - Trysil

Trysil, Norges største skisportssted, har gennem de seneste år haft stor succes med at skabe en sæson uden for hovedsæsonen om vinteren. Med en fokuseret og ambitiøs satsning på mountainbiking har man formået at tiltrække gæster på flere tidspunkter af året. Målgruppen til de to hovedprodukter - ski og cykling - er den samme: den aktive naturturist. Satsningen giver de erhvervsdrivende langt bedre muligheder for at skabe en god forretning året rundt.

Foto: Grand Hotel Helligendamm

Oplevelser tiltrækker året rundt - Nordtyskland

Langs de nordtyske kyster har man stor succes med at tiltrække gæster hele året, bl.a. fordi man har profileret sig på forskellige typer oplevelser. Historisk set har man bl.a. haft kurhoteller i regionen, og dette produkt er videreudviklet og nytænkt til moderne gæster, hvilket gør området til et af Nordeuropas stærkeste kur- og spadestinationer fra 1. januar til nytårsaften.

Foto: BARK Rådgivning

Skovtårnet Gisselfeld

Med Skovtårnet ved Gisselfeld er der med et enkelt arkitektonisk greb på meget kort tid skabt en must-see attraktion, der tiltrækker op mod 300.000 besøgende om året – hele året rundt. Den gode tilgængelighed og karakteren af oplevelsen gør, at den er relevant både sommer, vinter, forår og efterår – og muligheden for at observere sæsonernes skiften rundt om tårnet gør det attraktivt at vende tilbage.

Sammentænk investeringer - skab en positiv spiral

Sammentænk investeringer, så offentlige og private midler går i hånd i hånd. Myndighederne skal gå forrest ved at prioritere og investere i udvalgte områder og skabe en positiv spiral, hvor kommunale, regionale og statslige investeringer og rammevilkår skaber grundlag for kommercielle og filantropiske investeringer. Med en målrettet strategisk satsning på udvalgte områder vil man sætte retning og vise, hvor der prioriteres, så de private investorer har mulighed for at se, hvor og hvordan man på hele Vestkysten og i de enkelte kommuner ønsker at investere. Det skaber sikkerhed og retning for de private investeringer - og får snebolden til at rulle.

Private og offentlige investeringer går hånd i hånd - Nordtyskland

En stor del af succesen bag de nordtyske destinationer skyldes en ambitiøs og fokuseret strategi for investeringer i området. På både statsligt, kommunalt og lokalt niveau er der foretaget store investeringer på baggrund af en sammentænkt strategi for udvikling af turismen i destinationen. Der har været stort fokus på at skabe offentlige-private samarbejder om investeringer i både oplevelser, infrastruktur, bymiljø og ny overnatningskapacitet.

Strategisk fokus samler investeringer - Nykøbing Sjælland

I Odsherred i Nordvestsjælland har man udpeget Nykøbing Sjælland som knudepunkt for hverdags- og turismeliv. Et samlet løft af bymitten sker ved at sammentænke kommunal byfornyelse og investering i kulturinstitutioner (nyt teater). Prioriteringen af Nykøbing har afstedkommet investeringer fra både kommune og fonde, ligesom private aktører igangsætter nye oplevelser og tilbud.

Klimasikring og bykvaliteter hånd i hånd - Lemvig

I Lemvig har man gjort en dyd ud af nødvendigheden. Her står det multifunktionelle højvandsmøbel Le Mur. Ud over at sikre Lemvig mod højvande op til 210 cm over den daglige vandstand, fungerer møblet som et rum- og pladsskabende element på havnen. Betonmuren har været med til at forvandle Lemvig Havn til et sted med liv og aktivitet for borgere, turister og sejlere - samtidig med at møblet sparer byen for skadesomkostninger.

Foto: Tourismus-Service Heiligenhafen

Foto: Leif Tuxen

Foto: Mads Krabbe

INDSATS- OMRÅDER TILTAG

2.0

INDSATSER

I det følgende skitseres fem prioriterede indsatsområder og tiltag, der understøtter dem, som på den korte og lange bane skal bidrage til at realisere visionen og svare på de udfordringer og potentialer, som Vestkysten står over for i forhold til at realisere de ambitiøse mål om vækst.

Mange af indsatserne kræver, at der løftes i fælles flok på tværs af kommuner, regioner, partnerskabet, erhvervet, lodsejere, staten, fonde og investorer. Andre indsatser kan de enkelte aktører løfte hver især - hvad enten det er kommunen, regionen, staten, eller erhvervet. Indsatsområderne er:

- 1 En samlet destination
- 2 Stærke feriesteder
- 3 Naturen som hovedattraktion
- 4 Differentieret overnatningskapacitet
- 5 Strategisk investeringsfremme

INDSATSER

1

En samlet destination

Vestkysten skal være blandt Nordeuropas mest attraktive destinationer. Vestkysten skal bindes sammen af et stærkt brand og fælles turismeinfrastruktur og skal fremstå som en markant destination i konkurrencen om at tiltrække turister.

2

Stærke feriesteder

Udviklingen langs Vestkysten koncentrerer på 20 stærke feriesteder. Ved at arbejde med koncentration, fortætning og strategisk planlægning, skabes levende og bæredygtige kystbyer og feriesteder

3

Naturen som hovedattraktion

Naturen er Vestkystens helt store attraktion. Adgangen til oplevelser i naturen skal styrkes og differentieres med flere kulturtilbud. Samtidig skal naturen beskyttes og udviklingen ske med respekt for naturkvaliteterne.

4

Differentieret overnatningskapacitet

Vestkysten har et relativt ensartet overnatningstilbud med feriehuset som dominerende overnatningsform. Der skal arbejdes med udvidelse, differentiering, kvalitetsløft og et styrket fokus på og bæredygtighed.

5

Strategisk investeringsfremme

Realisering af Udviklingsplan for Vestkysten kræver store investeringer i turismen, og det stiller krav om en målrettet og professionel investeringsfremmeindsats.

TILTAG

- 1.1 Udvikling af Vestkystens Powerbrand
- 1.2 Infrastruktur der binder sammen
- 1.3 Fælles digitalisering og data
- 1.4 En stærk organisatorisk sammenhæng

- 2.1 Prioritere og udvikle 20 stærke feriesteder
- 2.2 Udarbejde strategisk-fysiske udviklingsplaner for alle feriesteder
- 2.3 Styrkelse af bykerne i 20 stærke feriesteder
- 2.4 Grøn infrastruktur i og omkring feriestedet
- 2.5 Turismens forankring hos feriestedets aktører og borgere

- 3.1 Tilgængeliggørelse og oplevelsesudvikling i naturen
- 3.2 Styrke oplevelsen af Vestkystens natur og kultur
- 3.3 Beskyttelse af kystnaturen
- 3.4 Differentiering af strande - profilstrande

- 4.1 Flere feriehus i spil
- 4.2 Grøn omstilling af overnatningsproduktet
- 4.3 Ny overnatningskapacitet på eksisterende arealer
- 4.4 Mere varieret overnatningstilbud

- 5.1 Kommunerne som katalysator
- 5.2 Samtænk investeringer via offentlige/private samarbejder
- 5.3 Skab adgang til kapital
- 5.4 Tiltræk eksterne investorer og nye operatører
- 5.5 Frem ejernes investeringer

INDSATS 1

En samlet destination

Vestkysten skal være blandt Nordeuropas mest eftertragtede kystdestinationer og et selvstændigt powerbrand. Samarbejdet på langs af Vestkysten skal skabe en stærk, samlet og bæredygtig destination, der positionerer sig som et markant brand i konkurrencen om at tiltrække danske og udenlandske turister.

Langs Vestkysten ligger flere af de største kyst- og naturturismdestinationer i Danmark – med både Varde, Ringkøbing-Skjern, Jammerbugt, Hjørring og Frederikshavn Kommuner på top 10 over kommuner med flest overnatninger ¹. Og Vestkysten står samlet set for lige over en tredjedel af omsætningen i kystturismen i Danmark.

Men det er stadig nyt at betragte og udvikle Vestkysten som et samlet brand og en samlet destination. Der skal være et vedvarende fokus på at styrke sammenhængen, den fælles identitet blandt Vestkystens aktører og gæsternes opfattelse af Vestkysten som en sammenhængende destination.

Med etablering af Partnerskab for Vestkystturisme og samarbejdet mellem Vestkystens kommuner og destinationsselskaber, er det vigtigste skridt taget med udvikling af et stærkt fælles brand, en styrkelse af markedsføringsindsatsen, investeringsfokus og turismeplanlægning samt infrastruktur, faciliteter og wayfinding, der binder sammen. Og fremfor alt et intensiveret samarbejde mellem aktørerne langs kysten. Indsatsen skal fortsættes og samarbejdet fortsat udvikles.

Variationen i den samlede vestkyst-destination

skal fremmes gennem et fokus på udviklingen af udvalgte kystbyer og natur- og kulturoplevelser, som er med til at differentiere og nuancere vestkystbrandet og målrette det til flere forskellige målgrupper.

Et stærkt brand skal give Vestkysten mulighed for at positionere sig som en markant spiller i konkurrencen om at tiltrække gæster fra nærmarkederne og på sigt også i en bredere international kontekst. Samtidig gør destinationens geografiske udstrækning og turismemæssige tyngde Vestkysten til en markant national spiller - også politisk.

Udvikling af Vestkysten som en samlet destination og et stærkt brand kræver et fortsat og intensiveret samarbejde og koordinering mellem Vestkystens kommuner og destinationsselskaber om at sætte en fælles, strategisk retning og implementere tiltag, der kan understøtte Vestkysten som powerbrand.

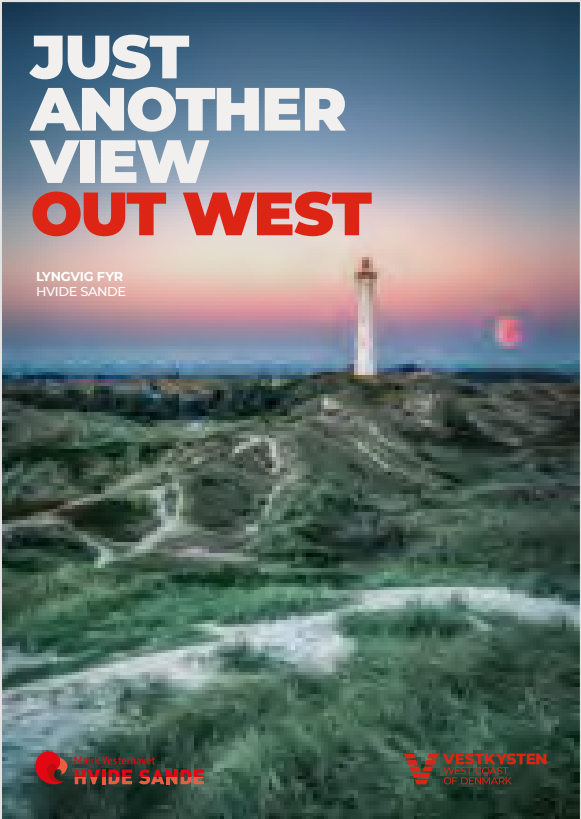
Fælles brand styrker sammenhængen

Vestkystens bomærke er et 'V', der både i udformning og farve er inspireret af de sømærker, der findes op langs Vestkysten.

NOTE

1. VisitDenmark: Turismen i Danmark 2020

TILTAG 1.1

Vestkystens powerbrand

Vestkysten skal være et powerbrand med international gennemslagskraft og stærk lokal forankring. Vestkysten er noget særligt – og skal markedsføres som sådan.

Der er udviklet en fælles kernefortælling, en klar vestkystidentitet og et stærkt brand for hele Vestkysten som nu sættes i spil blandt aktørerne på Vestkysten i en markedsføringsindsats overfor det danske og internationale publikum.

Vesterhavet er rygraden, og naturen binder den forskelligartede destination sammen. Vestkystens brand understøtter og understreger den sammenhængende kyst og formidler den særlige levemåde, der findes ude vestpå, men har samtidig plads til de unikke lokale fortællinger og signaturoplevelser.

Det overordnede samlede brand skal fungere som en ramme for de enkelte områder, byer, attraktioner, oplevelser, mm., så de kan blive endnu stærkere i deres egen fortælling og identitet og dermed understøtte mangfoldigheden på Vestkysten – som en samlet destination, der rummer en stor variation af stærke og forskelligartede oplevelser og feriesteder.

Det samlede brand skal både bidrage til øget mobilitet på tværs af kysten, styrke helårspotentialet

og inspirere til genbesøg. Lysten til at komme tilbage eller rejse videre langs kysten skal ske ved at styrke og fremhæve variationen i landskaber, kulturmiljøer og oplevelsesmuligheder året rundt.

Brand og kernefortælling er udformet af Dansk Kyst- og Naturturisme i samarbejde med Visit-Denmark, destinationsselskaberne, erhvervet og andre interessenter på Vestkysten. Der er udarbejdet indhold, som kan bidrage til både den lokale, nationale og internationale markedsføring med fokus på Vestkystens oplevelser. Der skal fremadrettet fortsat udarbejdes opdateret indhold, der sikrer at brandet er relevant og anvendeligt for aktørerne.

Aktiviteter frem mod 2025 omfatter:

- Eksekvering af identitet og brand i et nært samarbejde med Vestkystens erhvervsaktører: Forankring af brandet hos aktørerne, så det kommer i brug og så Vestkysten fremstår som en samlet destination med mange lokale variationer og unikke oplevelser.
- Fælles digitalt indhold og fysiske produkter: Der skal arbejdes med videreudvikling af de fælles platforme og materialer, som gør det attraktivt at anvende brandet på tværs af kysten, og som kan få nye målgrupper i tale.
- Markedsføring af Vestkysten som et samlet powerbrand overfor det danske og internationale publikum: Med fælles afsæt i Vestkystbrandet styrkes markedsføringsindsatsen rundt om Vestkystens destinationer i tæt samarbejde med VisitDenmark for på denne måde at kunne tiltrække nye målgrupper fra eksisterende og nye markeder.

Hvem

Destinationsselskaberne har lead på indsatsen i samarbejde med VisitDenmark, Dansk Kyst- og Naturturisme og i nær dialog med Vestkystens erhvervsaktører.

Hvordan

Markedsføringsindsats på det danske og internationale marked, samt nær og løbende dialog med erhvervsaktørerne og inddragelse lokalt og nationalt.

TILTAG 1.2

Infrastruktur, der binder sammen

Der skal arbejdes for en klar og intuitiv infrastruktur, der binder Vestkysten sammen i en samlet destination fra syd til nord og kobler kysten op med resten af landet mod øst. Gennem infrastruktur bindes Vestkysten sammen rent fysisk og skaber en sammenhængende destination. Samtidig skal der arbejdes med at styrke adgang til og fra Vestkysten og støtte op om brug af bæredygtige transportformer.

Langt størstedelen af de besøgende ankommer i dag til Vestkysten i bil, og kerneproduktet – feriehuset – er opbygget til, at de besøgende har bil. Som en central del af Klimarådets rapport om hvordan Danmark kan opnå en reduktion på 70% af den samlede udledning af drivhusgasser i 2030 ift. 1990, forventes 1 mio. elbiler i Danmark i 2030. Det skal Vestkysten være klar til. Derfor skal der arbejdes for en styrket og mere bæredygtig infrastruktur for rejsende i bil og autocampere, ligesom det på sigt skal gøres lettere at ankomme med tog fra de store bycentre i fx København og Hamborg.

Der skal arbejdes med følgende for at styrke Vestkystens infrastruktur:

- Udbygning af el-ladestander-netværket. Op mod halvdelen af fremtidens gæster forventes at kom-

me i elbil. Derfor bliver det afgørende, at gæsterne kan oplade deres elbil ved overnatningsstedet. Der skal arbejdes proaktivt for den statslige udbygning af el-ladestander-netværket langs Vestkysten, både i kystbyerne, ved attraktioner og oplevelser, og særligt med fokus på feriehusområder, campingpladser, hoteller og feriecentre. Og den fornødne kapacitet på elnettet skal sikres.

- Styrket grøn mobilitet langs hele Vestkysten mod markederne i syd og nord og mellem kyst og bagland. Der skal være attraktive alternativer til at tage bilen af hensyn til både miljø og bylivskvalitet. Det kan være gennem styrkede kollektive transportløsninger langs Vestkysten, gennem attraktiv rekreativ infrastruktur, cykeludlejning og lignende tiltag, som styrker mobilitet, oplevelsesmuligheder, tilgængelighed og bæredygtighed.

- Implementering af det fælles koncept for wayfinding langs hele Vestkysten i en koordineret indsats på de steder, hvor der ikke i forvejen er velfungerende wayfinding. Wayfindingkonceptet skal koble forskellige wayfindingsystemer sammen og bidrage til at skabe genkendelighed og sammenhæng i oplevelsen. Konceptet implementeres af Vestkystens kommuner og aktører hver for sig, men i en nært koordineret indsats.

- En sammenhængende bilrute – en signaturrute for Vestkysten. Fælles promovring, markedsføring og forretningsudvikling. Der skal arbejdes hen imod en fysisk skiltning af ruten med Vestkyst-identiteten.

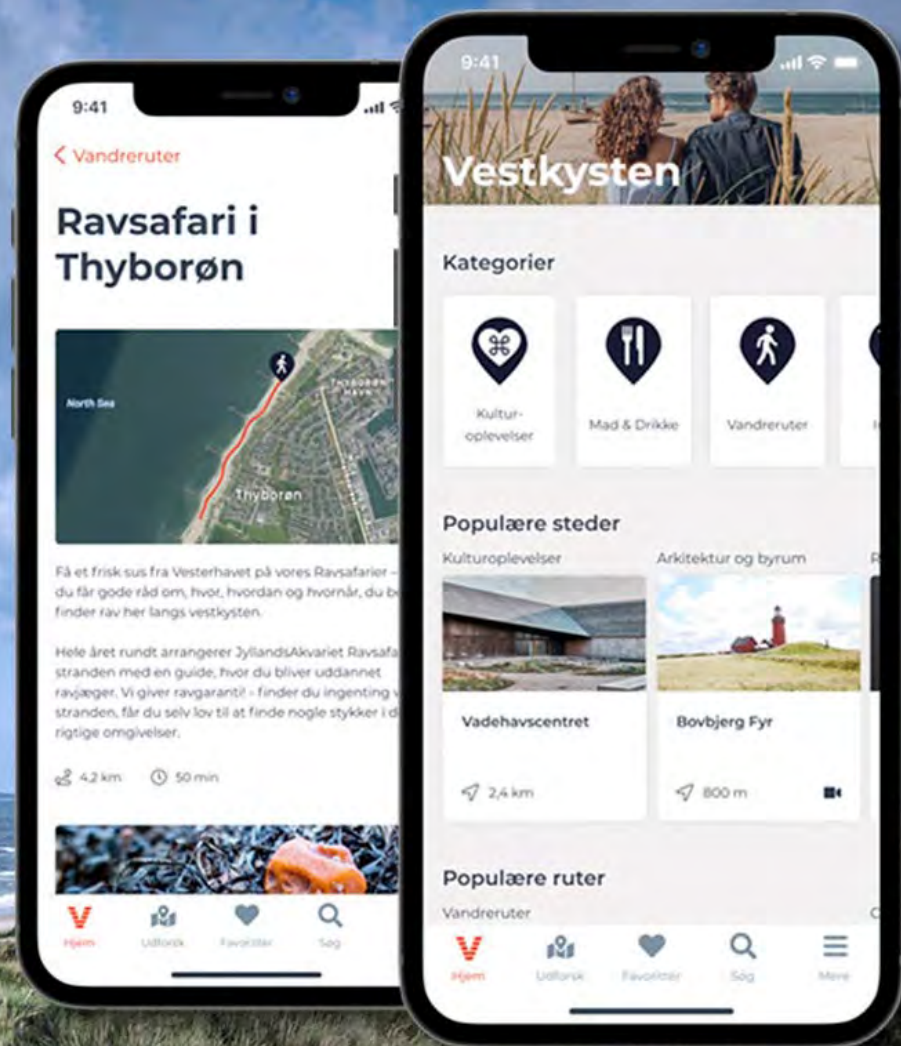
- Styrke de rekreative forbindelser langs Vestkysten i form af nye/opgraderede rute-netværkssystemer til cykling og vandring fx knudepunktssystemet. Videreudvikling af Vestkystruten, den nationale cykelrute 1, og udvikling af en sammenhængende Vestkystvandrerrute fra grænsen til Grenen, samt med opgradering af det lokale vandrestinetværk.

Hvem

Kommunerne har ansvaret for at arbejde for en styrket grøn mobilitet, og en implementering af det fælles koncept for wayfinding. Den sammenhængende bilrute og de styrkede rekreative forbindelser skal løftes via Partnerskab for vestkystturisme.

Hvordan

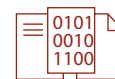
Løbende koordinering og vidensdeling via sekretariat for Partnerskab for Vestkystturisme.

DOWNLOAD VESTKYSTEN

Som et led i realiseringen af den digitale strategi har destinationsselskaberne Nordvestkysten, Vesterhavet og Vadehavskysten i 2021 udarbejdet en fælles app, der guider til Vestkystens mange oplevelser og supplerer den fysiske wayfinding med digital vejvisning og inspiration.

Illustration: Dansk Kyst- og Naturturisme

TILTAG 1.3 Fælles digitalisering og data

Vestkysten skal også i den digitale verden fremstå som en samlet destination, og Vestkystens aktører og den ambition skal styrkes af fælles data. Der er udarbejdet en fælles digital strategi for Vestkysten, som skal eksekveres i et samarbejde på langs af hele kysten.

Den digitale strategi er udviklet af Destinations-selskaberne Nordvestkysten, Vesterhavet og Vadehavskysten i 2020 og som en del af Realdanias indsats Vestkysten viser Vejen. Målene for den digitale strategi er:

- Vestkysten skal fremstå som en samlet destination af høj kvalitet på digitale platforme set fra gæstens perspektiv. Digitale redskaber skal inspirere, guide og hjælpe gæsterne til at opdage nye oplevelser og støtte op om en større bevægelighed og en bedre oplevelse. Dette skal ske i nær koordinering med den fysiske wayfinding, der implementeres langs kysten.
- Vestkystens aktører skal have forbedrede muligheder for at gøre opmærksom på deres aktiviteter og tilbud digitalt, og derved øge deres besøgstal og omsætning.
- Der er behov for mere viden om gæsternes bevægelses- og forbrugsmønstre for at styrke erhvervsaktørernes mulighed for at

imødekomme gæsternes behov og tilpasse forretningen de aktuelle gæstemængder og -typer. Dette kan ske fx gennem teledata.

- Der er behov for at styrke erhvervets digitale kompetencer, idet gæsterne bliver mere og mere digitale, og mulighederne for både markedsføring og produktudvikling via digitale løsninger vokser. Vestkystens aktører skal være med helt fremme på de digitale løsninger ifm. produktudvikling, optimering af drift, markedsføring mm.

Som et led i arbejdet med fælles digitalisering og data skal der opstilles målepunkter for vestkystturismens bæredygtige udvikling, så det bliver muligt for destinationsselskaber og kommuner at monitorere turismens bæredygtige udvikling. Målepunkterne og metoderne kan evt. tage afsæt i transaktionsdata, teledata o.lign.

Med afsæt i dette, skal der opstilles pejlemærker for vestkystturismens bæredygtige udvikling. Det skal sikre, at man realiserer ambitionerne om en både økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed i vestkystturismen.

Vestkysten:Digital

I et samarbejde mellem Dansk Kyst- og Naturturisme, de tre destinationsselskaber på Vestkysten og VisitDenmark er der taget hul på realiseringen af den digitale strategi i projektet Vestkysten:Digital. Her udvikles en fælles app for Vestkysten, der tager afsæt i gæstens egne præferencer og guider til nye oplevelser langs Vestkysten.

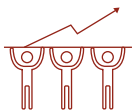
Projektet har samtidig til formål at danne afsæt for samarbejde om data-arkitektur og datamodellering der støtter op om erhvervsaktørernes forretningsudvikling, og giver dem mere viden om brugernes færden og behov.

Hvem

De tre destinationsselskaber Destination Nordvestkysten, Destination Vesterhavet og Destination Vadehavskysten har sammen lead på arbejdet i et samarbejde med Dansk Kyst- og Naturturisme og VisitDenmark.

Hvordan

Realisering af ambitionerne i den digitale strategi for Vestkysten igennem fælles projekter fx Vestkysten:Digital mv.

TILTAG 1.4

En stærk organisatorisk sammenhæng

Realiseringen af udviklingsplanens ambitioner kræver et nært samarbejde mellem de ti kommuner, vestkystens destinationsselskaber samt de mange erhvervsaktører og borgere. Den geografiske sammenhæng på langs af hele Vestkysten skal derfor afspejles i en stærk organisatorisk sammenhæng, der samler vestkystens aktører om fælles ambitioner og mål i en form, som kan agere politisk med den gennemslagskraft, som et solidt strategisk samarbejde medfører.

Det formelle organisatoriske ophæng for samarbejdet er Partnerskab for Vestkystturisme og samarbejdet udføres i praksis ved at parterne samles med faste mellemrum, gør fælles status og holder hinanden fast i realiseringen af de fælles mål.

Partnerskab for Vestkysten er det formelle organisatoriske ophæng i form af partnerskabet mellem Vestkystens ti kommuner og de tre Vestkyst-desti-

nationsselskaber. Partnerskab for vestkystturisme har til formål aktivt at fremme vestkystturismen, hvor bestyrelsen er foreningens øverste myndighed. Dansk Kyst- og Naturturisme er i samarbejde med destinationsselskaberne ansvarlige for foreningens sekretariatsbistand. I gennem Partnerskab for Vestkystturisme står Vestkystens ti kommuner stærkt i forhold til at løfte fælles politiske dagsordener, fx med det formål at forbedre rammebetingelser for udvikling af turismen og være løftestang for fælles dagsordener. Det kan være styrket infrastruktur, opkobling til lufthavne, realisering af Vestkystvejen eller forhandlinger med statslige instanser om rammebetingelser.

Vestkystens kommuner vil i fremtiden samarbejde tættere og mere proaktivt både om rammevilkår til forbedring af turismens muligheder, men i lige så høj grad andre tværkommunale indsatser som har politisk betydning. Partnerskab for Vestkystturisme vil årligt gennemføre et årsmøde på topledelsesniveau, Vestkystens Topmøde, hvor det bliver muligt at dagsordensætte de tværkommunale udfordringer og muligheder. Derudover samles Vestkystens borgmestre samt kommunaldirektører i et netværk flere gange årligt, hvor man drøfter samarbejde, udfordringer og snitflader. På embedsniveau arrangerer sekretariatet for Partnerskab for Vestkystturisme mindst to årlige netværksarrangementer for fagpersoner i kommuner og destinationsselskaber.

Fokus er på relevante og nutidige emner, som understøtter udvikling af Vestkystturismen. Partnerskabet fungerer derudover også som en modtager for eksterne parter. Det kan være filantropiske fonde, andre netværk bl.a. i EU-regi, brancheforeninger eller andre.

Hvem

Partnerskab for Vestkystturisme har lead på at sikre en stærk organisatorisk sammenhæng og udarbejde rolleaftale.

Hvordan

Udarbejdelse af rolleaftale mellem Vestkystens kommuner, destinationsselskaber og kerneaktører og afvikling af planlagte møderækker samt dialog med nationale selskaber.

Foto: Frame & Work, Thomas Christensen

Partnerskab for Vestkystturisme medvirker således til at koordinere de politiske dagsordener samt konkrete projektaktiviteter og indsatser på tværs af de ti Vestkystkommuner og Vestkystens destinationsselskaber.

Næste skridt er udarbejdelse af en klar rolleaftale mellem kommuner, de nystiftede destinations-selskaber og DKNT, som klart placerer ansvaret for realisering af ambitionerne i udviklingsplan for Vestkysten.

Hvor Vestkystens kommuner har ansvaret for den fysiske udvikling, fx i form af strategisk planlægning for turismen og myndighedsbehandling,

samt for udvikling af den rekreative infrastruktur. Så er Vestkystdestinationerne bl.a. ansvarlige for markedsføring og branding af den samlede Vestkyst. De er bindeleddet til erhvervsaktørerne og står for koordinering af erhvervsfremmeindsatser, kvalitetsløft og løbende forretningsudvikling samt for fælles digitalisering, dataindsamling, tilfredshedsanalyser mm.

Det er afgørende, at turismeudviklingen sker i samspil med lokalsamfundet og med hensyntagen til stedernes natur og kultur. Dette kan bl.a. sikres gennem rettidige planprocesser, borgerinddragelsesprocesser og understøttelse af den lokale organisering af grundejere og erhvervsdrivende mv.

INDSATS 2

Stærke feriesteder

Udviklingen langs Vestkysten koncentrerer på 20 stærke feriesteder. Ved at arbejde med koncentration, fortætning, volumen og kritisk masse på udvalgte feriesteder kan naturen imellem styrkes. Og de stærke feriesteder kan målrettet udvikles som attraktive og levende feriebyer - som gode steder at bo og besøge med et aktivt erhvervsliv, mange oplevelsestilbud og høj kvalitet i det fysiske miljø.

Kystbyerne er helt centrale for væksten i Vestkystturismen, for det er her handelsliv, services og oplevelsesudbud er koncentreret, og byerne giver identitet og karakter til Vestkysten.

Attraktive kystbyer med oplevelser og services kan være med til at tiltrække målgrupper, der vægter by- og kulturoplevelsen højt, og kan støtte op om et øget døgnforbrug. Men kvaliteten i kystbyerne er i dag svingende, og det er langt fra alle kystbyer langs Vestkysten, der kan drive væksten i turismen på Vestkysten. Samtidig oplever nogle kystbyer udfordringer med at et stort antal gæster i højsæsonen lægger pres på bymidterne og naturen, hvorfor det er vigtigt at søge at udvide sæsonen, udvikle byernes infrastruktur og forbedre den rekreative og kollektive infrastruktur, så det bliver attraktivt at bruge andre transportformer end bilen.

Det er vigtigt at udviklingen af kystbyerne sker på bæredygtige vilkår, så kystbyernes turismepotentiale forløses i respekt og samspil med borgernes visioner for deres by.

Turister på Vestkysten skal møde veludbyggede feriesteder med en koncentration af oplevelser, overnatningsmuligheder og services. Borgerne skal opleve, at den strategiske turismeudvikling også er til gavn for dem ved at skabe grundlag for levende og attraktive byer, og et erhvervsliv, som skaber helårsjobs.

Derfor skal der igangsættes en prioriteret udvikling, der styrker og udvikler udvalgte kystbyer og bebyggede områder langs Vestkysten til egentlige feriesteder med alt, hvad det indebærer af rekreativ infrastruktur, oplevelsesudbud, services og overnatningsmuligheder.

En række kystbyer er kendetegnet ved allerede at være velbesøgte feriesteder med stor kritisk masse, turismefaciliteter og oplevelser. Nogle steder opleves kapacitetsudfordringer i højsæsonen og har kun begrænsede arealer til nye turismeformål. Her bør indsatsen særligt fokusere på kvalitetsforbedring, fortætning, et højere døgnforbrug og sæsonudvidelse.

I de kystbyer hvor turismen i dag ikke er så udviklet, men hvor der er potentiale, bør der fokuseres på at udvide overnatningskapaciteten gennem forbedring og bedre udnyttelse af de eksisterende tilbud, samt ved at bygge videre på og fortætte den eksisterende bebyggelse eksempelvis i forbindelse med havnene og andre karakteristiske bymæssige træk. Udviklingen af stedets byggeri, attraktioner, oplevelser, service og infrastruktur bør tage udgangspunkt i områdets særlige karakter.

Foto: Destination Nordvestkysten, Flying October

TILTAG 2.1

Prioritere og udvikle 20 stærke feriesteder

Turismeudviklingen langs Vestkysten prioriteres i 20 stærke feriesteder. Feriestederne er karakteriseret ved at have et mere eller mindre udviklet bycentrum - for de flestes vedkommende en kystby. Stederne er på meget forskellige turismemæssige udviklingsstadier, men fælles for dem alle er, at de er prioriteret kommunalt som centrale knudepunkter for turismen.

Nogle af feriestederne er relativt veludbyggede feriesteder. De repræsenterer stor volumen i dag og vil også i fremtiden være centrale for udviklingen af vestkystturismen og være omdrejningspunkt for den store volumen af besøgende på Vestkysten. Mens de eksisterende veludbyggede feriesteder oplever kapacitetsudfordringer i højsæsonen, er der store potentialer i at supplere med nye feriesteder med plads til udvikling, og med nicheprodukter, der appellerer til nye segmenter af besøgende, fx fra storbyerne. De nye feriesteder skal udvikles med afsæt i det enkelte steds særegenhed og styrker og ikke nødvendigvis ligne de eksisterende veletablerede feriesteder.

Nogle af disse nyere feriesteder er ikke i dag store turistdestinationer, men de har alle et potentiale i form af kvaliteter såsom kulturmiljøer, stærk lokal identitet og som indgang til særligt spektakulære natur- og kulturoplevelser. Her er mulighed for at øge kapaciteten på steder hvor der er plads til mere, så der skabes en mere balanceret turismeudvikling langs hele Vestkysten.

Med udpegningen som feriested følger en forpligtelse for den enkelte kommune ift. at prioritere feriestedet i planlægningen og gennem investeringer. Den enkelte kommune skal aktivt

tage stilling til, hvilke udviklingstiltag der er brug for det enkelte sted. Feriestederne vil være genstand for monitorering og dataindsamling om turisternes tilfredshed via destinationsselskaberne.

Med udviklingen i de 20 feriesteder går kommunerne forrest i forhold til at realisere udviklingsprincipperne og vise vejen til en bæredygtig turismeudvikling, der både er til gavn for borgere og besøgende, og som ikke belaster natur og miljø.

Feriestederne udvikles med overnatning, oplevelser og services, primært gennem en koncentration af overnatning og aktiviteter i og omkring feriestedet, så naturkvaliteterne mellem feriestederne kan styrkes. Fokus skal være på at differentiere produktet - både i forhold til overnatningstilbud, oplevelser og services.

Feriestederne skal også være genstand for et kvalitetsløft af det fysiske miljø, så de særlige lokale bymæssige kvaliteter fremhæves og så de fremstår autentiske og af høj kvalitet.

Igangsættelse af en række byudviklingsprojekter i flere kommuner samtidig vil være med til at underbygge oplevelsen af et samlet løft af Vestkysten, både i forhold til borgere, turister, erhverv og

Hvem

Vestkystens kommuner har ansvaret for udvikling. Destinationsselskaberne involveres for at sikre erhvervets deltagelse og skabe sammenhæng til markedsføringsindsatsen samt at monitorere fx tilfredshed.

Hvordan

Hver kommune har ansvar for at igangsætte udvikling af det enkelte feriested, herunder udarbejdelse af en strategisk-fysisk udviklingsplan på feriesteder, der ikke har en sådan. Sekretariatet for Partnerskab for Vestkystturisme understøtter koordinering på tværs og Dansk Kyst- og Naturturisme skaber et samlet overblik over investeringer og tiltag som grundlag for at tiltrække investorer.

investorer. Udviklingen skal forankres lokalt. Det er afgørende, at centrale erhvervsaktører sættes i spil som en væsentlig drivkraft i udviklingen af feriestederne. Erhvervsaktørerne har en vigtig rolle i styrkelse og udvikling af kommercielle produkter, som bidrager til et sammenhængende markeds- og målgrupperelevant sortiment og til udviklingen af stærke signaturoplevelser.

Ligeledes skal der være en involvering og samarbejde med lokale borgere, frivillige og foreninger om at udvikle og styrke byerne og feriestederne, både så det sker i samspil med og til gavn for det lokale liv, og så de kan bidrage til at skabe en positiv forandring.

Justeret udpegning

Der var i den oprindelige Udviklingsplan for Vestkysten udpeget 18 stærke feriesteder. I den opdaterede plan fra 2021 er der foretaget enkelte justeringer af udpegningen med afsæt i kommunernes ønske om at forpligte sig på at støtte op om turismeudviklingen i de udpegede feriesteder.

Der er ændret følgende:

- Der er udpeget en dobbeltdestination Fanø/Esbjerg. Esbjerg supplerer Fanø med en bymæssig oplevelse, hotelkapacitet, shopping, oplevelser og kan med sin skala håndtere flere gæster.
- Der er udpeget en dobbeltdestination Højer/Tønder, hvor Tønder supplerer Højer med overnatningskapacitet og oplevelser i et helt særligt kulturmiljø.
- Hanstholm er tilføjet, da byen er igang med en turismeudvikling og har plads til mere.
- Ribe er tilføjet som et kulturelt oplevelsescentrum, som en by der allerede har fokus på turisme, og som et anderledes tilbud ift. de mindre kystbyer.

DE 20 FERIE- STEDER

Foto: Destination Nordvestkysten / Mette Johnsen

Foto: Destination Nordvestkysten / Flying October

Foto: Destination Nordvestkysten / Flying October

Foto: Destination Nordvestkysten / Mette Johansen

Skagen

En signaturdestination, som er kendt langt uden for Danmarks grænser. Skagen driver et højt døgnforbrug gennem et større antal hotelovernatninger og har et kystbymiljø, som er unikt og af meget høj kvalitet. Skagen tiltrækker et købestærkt segment, som stiller store krav til oplevelsen. Skagen har en meget kort højsæson og gæsterne kommer primært fra Danmark og Norge.

Hirtshals/Tversted

Hirtshals/Tversted byder på oplevelser og funktioner, der supplerer og udvider kystturismen i den nordligste del af vestkysten. Hirtshals er både havneby med en aktiv erhvervshavn, et logistisk knudepunkt for trafikken fra Norge, Færøerne og Island, og en interessant by for de mange turister, der passerer, når de er på vej til og fra færgerne. En stor attraktion i byen er Nordsøen Oceanarium med knap 200.000 besøgende om året. En stor del af turisterne bor i sommerhusområderne omkring Tversted – en mindre kystby bag klitterne, med flere mindre butikker og et godt foreningsliv.

Lønstrup

Lønstrup er en smuk og velbevaret mindre kystby, som har fastholdt og styrket sit klassiske kystbymiljø takket være en bevarende lokalplan. Lønstrup har i mange år tiltrukket kunstnere og udgør en klassisk og rolig kystby. Med sit fine fysiske udtryk appellerer Lønstrup til nogle af de samme købestærke segmenter som Skagen.

Løkken

Løkken tilbyder klassisk kystferie af relativt høj kvalitet til en bredere målgruppe. F.eks. er der opstået et miljø omkring vandsportsaktiviteter, bl.a. i tilknytning til Løkken Moleleje. Løkken har kapacitetsudfordringer i højsæsonen og samarbejder med Blokhush på tværs af kommunegrænser med henblik på at sætte de arealer og oplevelser, der binder de to kystbyer sammen, i spil. Sæsonen er relativt kort i Løkken i dag, men byen har volumen til potentiel udvidelse fra sæsonby til helårsby – i sammenhæng med Blokhush.

Blokhush

Blokhush har formået at skabe et markant kvalitetsløft af byen indenfor en kort periode. En ny lokalplan har skabt et ensartet udtryk i det fysiske miljø, fortættet den centrale by, og stærke lokale ildsjæle driver nye oplevelser året rundt. Dette målrettede arbejde har resulteret i væsentlige private investeringer i kvalitetstilbud i byen. Blokhush tilbyder klassisk kystferie og samarbejder med Løkken for at imødekomme kapacitetsudfordringer i højsæsonen og for at udvikle byerne som en del af en samlet helårsdestination.

Slettestrand/Thorupstrand

Området omkring Slettestrand er relativt lidt udviklet i relation til turisme i dag, dog med undtagelse af bl.a. Feriecenter Slettestrand, som har markeret sig meget stærkt inden for mountainbiketurisme og med unik kvalitetsovernatning på Svinkløv Badehotel. Området har meget at byde på i form af markante landskaber, levende kulturmiljøer, landingspladser, fiskekuttere, bunkers på stranden og åbne vidder. Her er potentiale til at udvikle nicheprodukter til smallere målgrupper, som søger det unikke og uberørte.

Hanstholm

Placeret nord for Klitmøller/Vorupør, ligger Hanstholm som en rå og usentimental havneby. Hanstholm byder både på muligheder for at fiske, surfe, besøge Hanstholm Vildtreservat i Nationalpark Thy, Bunkermuseum Hanstholm, og har potentiale til at tiltrække både et natur- og kulturinteresseret segment. Med plads til udviklings- og overnatningsmuligheder, har Hanstholm potentiale til at skabe endnu mere aktivitet i området, og tage en del af det store turismetryk fra Klitmøller/Vorupør.

Klitmøller/Vorupør

Med det stærke brand Cold Hawaii og med Nationalpark Thy i baghaven er både Klitmøller og Vorupør effektivt sat på landkortet i både dansk og international sammenhæng. De to kystbyer udgør tilsammen et feriested, der tilbyder stærke nicheprodukter inden for surfing og aktivt samvær i naturen. De to kystbyer er præget af entreprenante ildsjæle og tiltrækker samtidigt et stort antal fastboende.

Thyborøn

Thyborøn tilbyder en helt særlig, afsides beliggenhed mellem hav og fjord og et meget særligt kulturmiljø. Her kan man opleve historien om fiskernes barske liv ved kysten, og her forbindes syd med nord. Thyborøn er ikke så veludviklet i turismesammenhæng, men har et stort potentiale, idet kapacitetsudfordringerne sydpå begynder at skubbe turisterne op ad kysten, og da Thyborøn byder på stærke oplevelser og attraktioner med solidt afsæt i Vesktystens barske natur og maritime kultur.

Thorsminde

Thorsminde er en lille, levende fiskerby med et aktivt havnemiljø. Byen ligger spektakulært på en tange mellem hav og fjord, og er præget af aktiv havnedrift, som fx kan opleves ved fiskeauktioner i auktionshallen. Strandingsmuseum St. George er et trækplaster for byen, der ellers ikke er præget af en stor volumen i turismen. Byen skal udvikles med overnatningskapacitet og kan fungere som port til alle områdets unikke og autentiske nicheoplevelser indenfor natur og kultur.

Foto: Destination Nordvestkysten / Christina Faber

Foto: Destination Nordvestkysten / Mette Johansen

Foto: Destination Nordvestkysten / Flying October

Foto: Destination Nordvestkysten / Flying October

Foto: Destination Vesterhavet

Foto: Destination Vesterhavet

Foto: Destination Vesterhavet

Foto: Destination Vesterhavet

Søndervig

Søndervig er historien om den klassiske badeby, og Søndervig var et af de første steder i Danmark, hvor borgerskabet holdt deres ferie. En del af de historiske spor er i dag forsvundet, men byen danner stadig ramme om den klassiske kystferie, der byder på afslapning, strand og feriehus. Med det nye Lalandia Søndervig er kapaciteten markant udbygget og byen har gæster hele året. Der er et potentiale i at styrke bymiljøet, infrastruktur og oplevelsesudbuddet og udvikle byen som del af en stærk destination i kobling med Hvide Sande.

Hvide Sande

Hvis Søndervig er afslapning, er Hvide Sande den aktive ferie i naturen. Her finder man en aktiv industrihavn, der er byens omdrejningspunkt med en lang række forskellige oplevelser og tilbud. Hvide Sande er en foretrukken destination for lystfiskere fra både Danmark og Tyskland og er et attraktivt sted at surfe i både hav og fjord. Der er potentiale i at fastholde og udvikle Hvide Sandes position gennem oplevelsesudvikling, kvalitetsløft og kapacitetsopbygning hvilket er igang med projekt Langsand langs vand, hvor der etableres 90-100 nye ferieboliger.

Bork Havn / Nymindegab

Både Nymindegab og Bork Havn er relativt lidt udviklet turismemæssigt sammenlignet med naboerne mod både nord (Hvide Sande-Søndervig) og mod syd (Henne-Blåvand), men rummer både unikke landskaber, som fx Skjern Å floddelta, attraktiv kyststrækning og bymiljø i Nymindegab samt lystbådehavn og mange ferieboliger i Bork Havn. Bork Havn/ Nymindegab kan potentielt afhjælpe de kapacitetsudfordringer, der findes mod både nord og syd.

Henne Strand

Henne er en klassisk turistdestination med stor volumen. Overnatningsproduktet er primært feriehuset, og Henne tiltrækker en meget bred målgruppe fra særligt det tyske marked. Det nærliggende naturområde Filsø er en vigtig grund til at holde ferie i Henne. Henne Kirkeby Kro har med optagelsen i Michelinguiden tiltrukket en ny type turister til og er med til at profilere området med kvalitetstilbud. Der er potentiale til at udvikle Henne gennem kvalitetsløft, oplevelsesudvikling og kapacitetsopbygning.

Vejers

Vejers er kystbyen i klitterne – og et mere naturpræget alternativ til Blåvand og Henne Strand, der har potentiale til i endnu højere grad at supplere og differentiere tilbuddet i området. I Vejers er man gået sammen om at udvikle byen og koblingen til stranden, og de mange lokale tiltag bygger på en stor fælles og frivillig indsats. Eksempler er marehalm ind i byen, krondyrskulptur, en ny legeplads og forskellige events som ravfestival, krondyrfestival og DM i pighvarfiskeri.

Blåvand

Blåvand er også en klassisk turistdestination med stor volumen, og også her er det en bred målgruppe fra det tyske marked, der tiltrækkes. Blåvand by er en levende handels- og ferieby hele året, der tiltrækker besøgende fra hele regionen. Blåvand tilbyder en helt særlig geografi, hvor Vadehavet møder Vesterhavet ved Ho Bugt, og Tirpitz Museet i byens udkant har tilført byen en stærk attraktion og profileret området. Der er potentiale til at styrke bykvaliteten og tilføje ny, højkvalitets overnatningskapacitet.

Fanø / Esbjerg

Fanø tilbyder øferie målrettet det kræsne og mere købestærke segment. Her er en storladen natur, et levende lokalsamfund, fine kulturmiljøer og en høj koncentration af fredede bygninger i Sønderho og Nordby. Øst for Fanø ligger Esbjerg som en dynamisk by i udvikling, og som Vestkystens største by. Med et stort udbud af oplevelser og shopping samt storbykvaliteter, supplerer Esbjerg Fanøs stærke feriehusprodukt, og tilsammen danner Fanø og Esbjerg et stærkt samlet feriested i Vadehavet.

Ribe

Ribe er Danmarks ældste by og byder velkommen til Vadehavet, som både er UNESCO verdensarv og udpeget som nationalpark. Her kan man opleve arkitektoniske perler, og kulturinteresserede besøgende tiltrækkes af årlige jazz- og vinfestivals, madmarkeder mm. Med en bred vifte af natur- og kulturoplevelser og en overnatningskapacitet i form af hoteller, har Ribe potentiale til at tiltrække endnu flere turister i fremtiden og at spille en særlig rolle på Vestkysten.

Rømø

Rømø er det største feriested i Tønder Kommune, og tiltrækker mange internationale gæster, særligt fra det tyske marked. Rømø er karakteriseret ved en storladen, vild og dramatisk natur, men har udfordringer i form af lav kvalitet i det fysiske miljø i Lakolk og Havneby. Et kvalitetsløft af feriebyerne og ny højkvalitets overnatningskapacitet kan være med til at tiltrække mere købestærke turister og skabe en mere helstøbt og positiv oplevelse af øen og dens kvaliteter.

Højer / Tønder

Højer er en gammel marskby, kendetegnet ved helstøbt bygningsarv og et unikt kulturmiljø, der med sin placering som porten til Tøndermarsken har potentiale til at blive en vigtig støttefunktion til oplevelser i Vadehavet. Gennem investeringer i strategisk byudvikling, har Tønder potentiale til at supplere Højers turismeudvikling med bl.a. højkvalitets overnatning, shopping og oplevelser.

Foto: Destination Vadehavskysten / Gitte Lindeborg

Foto: Destination Vadehavskysten / Gitte Lindeborg

Foto: Destination Vadehavskysten / Gitte Lindeborg

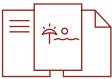

Strategisk greb for udviklingen af Thyborøn via "Det store C" der binder Thyborøn havn og by sammen med camping- og fritidsområdet mod syd. Fra Strategisk-fysisk udviklingsplan for Thorsminde og Thyborøn.

Illustration:
STED By & Landskab

Foto: Destination Nordvestkysten / Flying October

TILTAG 2.2

Udarbejde strategisk-fysiske udviklingsplaner for alle feriesteder

Der skal udarbejdes strategisk-fysiske udviklingsplaner for hvert af de 20 pegede feriesteder. Udviklingsplanerne skal bygge videre på eksisterende planer, fx potentialeplaner og øvrige planer og implementeringen af disse. Udviklingsplanerne skal samle de væsentligste lokale aktører og udstikke den fælles kurs for feriestedets udvikling og ikke mindst være med til at skabe grundlag for at tiltrække investeringer.

I perioden 2018-2020 blev der udarbejdet ni strategisk-fysiske udviklingsplaner for 11 feriesteder (Thorsminde og Thyborøn hhv. Løkken og Blokhus har fælles dobbeltplaner). Det skal sikres, at der tidligst muligt foreligger strategisk-fysiske udviklingsplaner for alle 20 feriesteder, for at fastholde momentum og en fremdrift i realisering af Udviklingsplan for Vestkysten.

Der skal samles op på erfaringerne med udarbejdelsen af planerne, så de gode erfaringer bringes videre til de kommuner og feriesteder, der endnu ikke er gået i gang.

En strategisk-fysisk udviklingsplan beskriver hvad, hvornår og hvordan en udvikling skal ske, og

Hvem

Kommunerne har lead. De strategisk-fysiske udviklingsplaner udarbejdes i et nært samarbejde med det relevante lokale destinationsselskab og i nær dialog med lokale erhvervsaktører og borgere.

Hvordan

Hver kommune igangsætter arbejdet med udarbejdelsen af strategisk-fysiske udviklingsplaner for de feriesteder, der endnu ikke er omfattet af en sådan. Partnerskab for Vestkystturisme understøtter arbejdet og koordinering på tværs samt sikrer vidensdeling.

indeholder en vision, økonomi, organisering og rækkefølgeplan. I denne sammenhæng skal der være særligt fokus på at vise, hvordan byudvikling kan løfte kvaliteten af byens rum til gavn for borgere, erhvervsdrivende og for turismen. Desuden skal udviklingsplanerne vise, hvordan man kan tiltrække investeringer i faciliteter og infrastruktur, der understøtter turismeudviklingen.

Indholdet i de strategisk-fysiske udviklingsplaner forankres i kommunernes plansystem ved at den strategisk-fysiske udviklingsplans intentioner og handlinger indarbejdes i de turistpolitiske overvejelser, planstrategier, kommuneplaner og lokalplaner.

For de feriesteder, hvor man har udarbejdet andre typer af planer, skal det vurderes, hvordan der kan arbejdes videre med disse planer, så der bliver svaret på nedenstående spørgsmål med afsæt i den aktuelle situation.

Udviklingsplanerne skal afklare følgende:

- Hvad er den fælles vision for feriestedets udvikling og hvilken profil skal feriestedet have?
- Hvilke funktioner, overnatningsformer og konkrete indsatser skal der til for at realisere visionen og skabe udvikling og vækst i turismen?
- Hvilke målgrupper henvender feriestedet sig til og hvad skal der til for at skabe kritisk masse uden at gå på kompromis med feriestedets kvaliteter?
- Hvor kan udviklingen ske, og hvilke bygninger og arealer kan bringes i spil?
- Hvem skal realisere hvilke projekter og hvordan samarbejdes der om realisering af den fælles vision i et samspil mellem erhvervsaktører, kommune, lokale borgere, og destinationsselskab.

TILTAG 2.3

Styrkelse af bykerne i de udvalgte feriesteder

Nogle af byerne langs Vestkysten tilbyder i dag en byoplevelse, som man rejser efter og netop bymiljøet kan være en vigtig årsag til, at gæsterne vil anbefale feriestedet til andre².

Bykvaliteten i feriestederne langs Vestkysten er dog mange steder præget af, at udviklingen er sket uden et langsigtet og strategisk fokus på at bevare og styrke bykvaliteterne. I feriestederne med den største volumen, er højsæsonen præget af trængsel.

Der er behov for at styrke bykerne langs hele Vestkysten med fokus på at udvikle og bevare den unikke lokale identitet og skabe gode og langsigtede rammer om den fysiske udvikling af feriestedet med henblik på både gæster og borgers oplevelse af byen.

En styrkelse af bykerne kan give anledning til at tiltrække besøgende, give anledning til genbesøg og bevægelse langs kysten og kan bidrage til at øge døgnforbruget. Men det kan også støtte op om bosætning og livskvalitet for eksisterende borgere. Styrkelsen af bykerne sker som et led i realiseringen af den strategisk-fysiske udviklingsplan. Indsatsen med at styrke bykerne prioriteres i første omgang i de 20 stærke feriesteder med afsæt i de strategisk-fysiske udviklingsplaner.

Hvem
Kommuner, lokale erhvervsaktører, m.fl.

Hvordan
Styrkelse af bykerne bygger videre på arbejdet med de strategisk-fysiske udviklingsplaner med fokus på det gode bymiljø, bygningskultur, kvalitet, identitet og autenticitet. Greb og tilgang vil variere fra by til by.

- En styrkelse af bykerne indebærer:
- Styrket sammenhæng mellem by, kyst og strand i et plangreb, der vender byen mod kysten og binder kyst og by sammen.
 - En afhjælpning af trafikpres i byerne gennem trafik- og parkeringsstrategier i de feriesteder, hvor dette er et behov.
 - Bringe velbeliggende parkeringsarealer i spil til mere værdiskabende aktiviteter.
 - Gode byrum, der binder byens oplevelser og erhvervsaktører sammen og giver nye forretnings- og opholdsmuligheder.
 - En styrkelse af bykernens særkende og historie, der skal kunne aflæses i det fysiske miljø i form af fx velbevarede og velformidlede kulturmiljøer.
 - Et øget udbud og kvalitetsløft af de oplevelser og services, der tilbydes, så pris matcher kvalitet, og så der skabes incitament til at øge døgnforbruget.
 - Klimatilpasning af byerne, der samtænkes med udvikling af rekreative faciliteter.
 - Øget samarbejde med erhverv, lokale borgere, foreninger og frivillige om aktiviteter og indsatser, fx gennem BID-samarbejder, ambassadørkorps osv.
 - Fortætning af bebyggelse i egnede områder, hvor en tættere bymasse kan styrke bykvaliteten og forhindre byspredning i naturområder.

NOTE
2. Wilke for Dansk Kyst- og Naturturisme 2019; Gæstetilfredshed 2019.

Visionen for Det Blå Torv i Blåvand. Fra Trafik og Masterplan for Blåvand
Illustration: SLETH

TILTAG 2.4

Grøn infrastruktur i og omkring feriestedet

Den bæredygtige udvikling af de 20 stærke feriesteder skal støttes op af en fokuseret udvikling på den grønne infrastruktur, der binder feriestedet sammen med baglandet, kysten og andre nærliggende kystbyer eller oplevelser.

Nogle kystbyer oplever kapacitetsudfordringer i højsæsonen, og der er nogle steder behov for at supplere kystbyernes centre med overnatning og oplevelser i baglandet mod øst. Andre steder er præget af store feriehusområder i nærhed til kystbyen, således at gæsterne overnatter på afstand af kystbyen. Kystbyerne spiller en central rolle i vestkystturismen, og skal gæsterne bringes ud af feriehusene og rundt i området, er der behov for at sikre en let og ubesværet trafik al opkobling mellem overnatningssteder, kystby, indland og oplevelser.

De fleste gæster ankommer til Vestkysten i bil, og mange rejsegrupper med både 2 og 3 biler. I

Hvem

Vestkystens kommuner i nær dialog med relevante lokale erhvervsaktører.

Hvordan

Som et led i realiseringen af ambitionerne i de strategisk-fysiske udviklingsplaner udarbejdes trafik- og parkeringsstrategier, der analyserer de aktuelle lokale udfordringer og sætter retning på hvordan de håndteres.

fremtiden skal der være bedre muligheder for at tilgå Vestkysten med mere bæredygtige transportformer end den benzindrevne bil, men også for at skifte bilen ud med andre transportformer, når man er ankommet på feriestedet. Det kan både støtte op om realisering af ambitioner indenfor bæredygtighed og klima, men også bidrage til at afhjælpe det trafikpres, som opleves nogle steder.

Den grønne infrastruktur i og omkring feriestedet kan handle om:

- Forbedring af lokal infrastruktur. Nogle af feriebyerne langs Vestkysten er meget trafikeret i højsæsonen. Der er behov for at styrke infrastruktur internt i feriebyerne for at afhjælpe trængsel og pres på byerne/adgangsvejene, særligt i højsæsonerne. Samtidig bør der fokuseres på en bedre kobling feriestederne imellem, så de i højere grad end i dag inviterer besøgende til at besøge flere feriesteder.
- Styrket forbindelse mellem kystby og de omkringliggende feriehusområder og oplevelser så gæsterne fordeles ud på et større område. Det kan være gennem lokal rekreativ infrastruktur, der gør det let og attraktivt at tage cyklen mellem feriehuset og kystbyen og andre oplevelser i lokalområdet. Eller gennem kollektive transportformer som skaber sammenhæng mellem kystby, oplevelser og overnatning, fx shuttlebusser, som man har erfaring med i Løkken og Blokhus.

Foto: Nordvestkysten, Flying October

- Binde kystby og bagland sammen: Der skal arbejdes for at sikre en velfungerende infrastruktur, der kobler Vestkystens feriesteder op til resten af landet mod øst - med byer, attraktioner og oplevelsesmuligheder i baglandet, således at der skabes større sammenhæng og synergi mellem kyst og bagland.

- Bedre forbindelser fra hovedbyernes togstationer til de 20 stærke feriesteder med grønne transportformer. Det kan være gennem cykel-

udlejning og gode forhold for rekreativ transport, fx etablering af sikre og velfungerende cykelstier. Eller det kan være gennem en bedre opkobling til anden offentlig transport, der kan bringe gæster fra hovedbyernes togstationer til Vestkystens kystbyer og nærliggende oplevelser.

- Planlægning og realisering af den grønne infrastruktur i og omkring feriestederne bør ske med afsæt i den strategisk-fysiske udviklingsplan for feriestedet.

TILTAG 2.5

Turismens forankring hos feriestedets aktører og borgere

Udviklingen af de 20 prioriterede feriesteder skal ske med en stærk forankring hos feriestedets aktører og borgere sådan at turismeudviklingen kan blive drivkraft for en bæredygtig lokal udvikling.

Turismeudviklingen skal skabe kvalitetsoplevelser for de besøgende, bidrage til et levende lokalt erhvervsliv og lokal jobskabelse og sætte rammerne for et godt hverdagsliv for dem, der bor på feriestedet – og for nye borgere, der ønsker at flytte til. Kystbyerne skal være attraktive og levende i kraft af stedets kvalitet og unikke egenskaber og i synergi med de borgere og erhvervsaktører der agerer på stedet og øge stedernes attraktivitet ift. bosætning.

I udlandet har man set eksempler på steder, hvor turismeudviklingen er sket med stor hastighed og i et omfang, som stedets størrelse, faciliteter og infrastruktur ikke er gearet til. Det kan skabe modstand mod yderligere turismeudvikling og i værste fald gøre stedet mindre attraktivt for bosætning. Derfor er langsigtet, strategisk planlægning, lydhørhed og involvering af aktører og borgere, væsentlige for at sikre en fortsat balanceret udvikling af Vestkystturismen.

Også internt i den kommunale organisering er det vigtigt at fastholde, at målsætningen går på tværs

af traditionelle sektorer indenfor bl.a. turisme- og erhvervsudvikling, bosætning og kultur- og fritidsområdet. Det kræver en dynamisk og tværsektoriel kommunal tænkning og et stærkt internt samarbejde i kommunen at arbejde helhedsorienteret med turismeudviklingen på tværs af faggrupper og forvaltninger. Kommunen har også en rolle i - via jobcentre - at styrke udbuddet af arbejdskraft til turismeerhvervet, der nogle steder har vanskeligt ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, særligt i højsæsonen.

Turismeudvikling og levende og attraktive lokalsamfund skal gå hånd i hånd. Der er derfor behov for at have lokale borgere og erhvervsliv tæt med om bordet. I mange projekter og visionsprocesser etableres midlertidige fora til forankring og dialog, men ofte kan det være vanskeligt at gennemføre skiftet mellem udvikling, analyse og strategi til realisering af fysiske projekter lokalt. For at sikre en god overgang mellem arbejdet med den strategisk-fysiske udviklingsplan på feriestedet og realisering af udviklingsplanens intentioner, bør der i de 20 feriesteder arbejdes med mere blivende organisationsformer, som kan bære visioner ind i virkeligheden.

Det kan ske i forskellige organisatoriske former. Fx som en blivende følgegruppe bestående af udvalgte nøgleaktører og ildsjæle, der følger projektet hele vejen fra idé til realisering, og sikrer den lokale forankring og kvalificering af projektet ift. det lokale levede hverdagsliv. Eller det kan være med inspiration fra Business Improvement Districts, som i store dele af den vestlige verden - og også enkelte steder langs Vestkysten - bruges som værktøj til at håndtere partnerskaber omkring udvikling af udvalgte byrum og byområder præget af en stærk fælles interesse i et blivende kvalitetsløft.

Hvem
Vestkystens kommuner i et nært samarbejde med lokale borgere, foreninger, erhvervsaktører og ildsjæle.

Hvordan
I blivende organisationsformer med inspiration fra fx borgerting, BID samarbejder eller som en følgegruppe.

Foto: Nordvestkysten, Flying October

Business Improvement Districts
Business Improvement Districts (BID) er en offentlig/privat partnerskabsmodel for udvikling af byrum som opstod i 1970'erne og siden har vundet stor udbredelse i den vestlige verden. BID modellen giver de private aktører omkring et byrum en mulighed for at tage aktivt del i både udvikling og drift af byrummet med afsæt i en fælles interesse på tværs af kommune, erhvervsaktører og borgere. Der er flere danske projekter, som er lykkedes med at realisere frivillige partnerskaber med inspiration fra BID modellen og der er behov for at arbejde videre med udvikling af en form, der passer ind i dansk kontekst.

Se mere i rapporten BID i Danmark, Realdania 2014.

INDSATS 3

Naturen som hovedattraktion

Naturen er Vestkystens helt store attraktion. Strand, kyst og hav er det primære motiv for at besøge Vestkysten, men Vestkysten byder også på små og store kulturelle, historiske og gastronomiske oplevelser, der har potentiale til at spille en større rolle end i dag. Vestkystens natur skal udvikles som ramme for stærke oplevelser, og det skal ske på en måde, der ikke er på bekostning af naturens kvaliteter.

På Vestkysten kan du få spektakulære oplevelser i naturen; de store klitplantager, fjorde og strandenge, et rigt fugleliv, levende fiskerlejer og brede sandstrande. Vestkysten byder på to danske nationalparker; Nationalpark Thy og Nationalpark Vadehavet, UNESCO Global Geopark Vestjylland, Naturpark Nissum Fjord og Naturpark Vesterhavet, punktet hvor Kattegat og Skagerak mødes på Grenen ved Skagen og Vadehavet i syd, der er udpeget som UNESCO Verdensarv sammen med Tyskland og Holland.

Naturen er i dag den primære grund til at tage til Vestkysten og er den helt store attraktion og Vestkystens trækplaster. Ud over faktorer som et rent, trygt og børnevenligt land, gode overnatningsmuligheder og imødekommende befolkning, er naturoplevelserne dominerende, når man spørger ind til turisternes motiver for at tage til Vestkysten. 86% angiver strand, kyst og hav som motiv til at tage til Vestkysten, 80% naturoplevelser, 57% mulighed for at bade, og 52% angiver mulighed for at vandre.³ Andre typer oplevelser – som f.eks. historiske og kulturelle oplevelser, byliv, mad, sport, o.l. – er ikke på top ti over turisternes motiver til at besøge Vestkysten – med undtagelse af muligheden for at opleve det lokale liv og kultur, som 53% angiver som motiv.

Det er afgørende, at der arbejdes målrettet med oplevelsesudvikling, hvis døgnforbrug og omsætning skal hæves. Der skal være noget at bruge penge på ud over overnatning. Men det skal ske med respekt for de natur- og kulturkvaliteter, som gør Vestkysten

til et attraktivt rejsemål og som oplevelsesudviklingen skal bygge på i fremtiden.

Der er brug for at styrke oplevelsen af naturen og at bevare naturkvaliteterne - begge dele i nært samarbejde med lodsejere, myndigheder og kerneinteressenter indenfor naturbevaring. Der er generelt ikke en høj kommerciel udnyttelse af naturværdierne på Vestkysten og i dag kan det være svært at vide, hvordan og hvor man som gæst får den helt unikke naturoplevelse. Kommercielle oplevelser kan eksempelvis være i form af en madkultur med udgangspunkt i Vestkystens flora og fauna eller guidede outdoor-oplevelser.

Der mangler basale servicefaciliteter af ordentlig kvalitet i forbindelse med naturområderne, og der mangler koblinger mellem by, strand, natur, kyst og attraktioner. Samtidig er udbuddet af attraktioner og kulturoplevelser lavt, og der er kun få steder med høj kvalitet. Der er en positiv udvikling i gang, men fortsat plads til kvalitetsløft og oplevelsesudvikling. Både i forhold til de helt store attraktioner og oplevelsescentre og i udviklingen af de små unikke, lokale oplevelser.

Oplevelsesudviklingen skal balanceres med tiltag, der har til formål at beskytte naturen, der hvor den er særligt sårbar eller udsat. Det kan ske gennem visitor management såsom code of conduct, målrettet markedsføring af områder med plads til flere gæster, strategisk vedligehold af udvalgte stier og ruter, som kan tåle flere gæster mm. Og i en nær dialog med lodsejere, myndigheder og interessenter med viden om og interesse for Vestkystens natur.

Alt sammen for at øge diversiteten i oplevelsesproduktet, skabe reasons-to-go og reasons-to-stay og i sidste ende øge turismeforbrug, bosætningspotentiale og livskvalitet på Vestkysten.

NOTE
3. Afsæt for Udviklingsplan for Vestkysten 2018

Foto: Nordvestkysten, Flying October

Foto: Nordvestkysten, Flying October

Foto: Nordvestkysten, Mette Johnson

Foto: Destination Vadehavskysten, Niclas Jessen

Foto: Tøndermarskinitiativet, Ulrik Pedersen

Foto: Nordvestkysten, Mette Johnson

TILTAG 3.1

Tilgængeliggørelse og oplevelsesudvikling i naturen

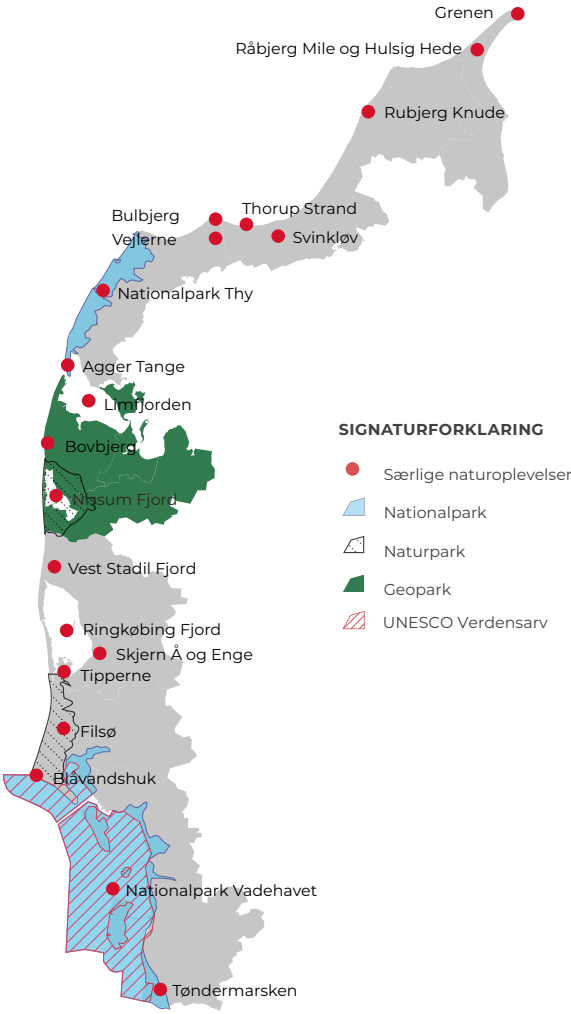
Der skal arbejdes for at øge det re-kreative og kommercielle potentiale i tilknytning til naturen, langs kysten og på vandet. Det skal ske ud fra princippet om at beskytte og benytte og at styrke variationen på tværs af Vestkysten med afsæt i det enkelte steds særkende.

Den åbne naturs kvaliteter skal styrkes, tilgænge-liggøres og udvikles, og Vestkystens storslåede natur skal invitere til en mere alsidig brug, end det er tilfældet i dag. Faciliteter, konkrete nedslag, rekreativ infrastruktur og klar formidling skal under-støtte oplevelsen af en sammenhængende kyst og inspirere til at rejse på langs af kysten eller komme igen. Udviklingen skal ske i nært samarbejde med de relevante lodsejere og myndigheder.

Mens nogle områder i naturen udvikles rekreativt og med fokus på at skabe rammer om kommercielle aktiviteter, kan andre områder friholdes for udvikling. Vurderingen af hvor og hvordan udviklingen kan

Hvem
I samarbejde mellem Vestkystens kommuner, destinationsselskaber, naturaktører (Nationalparker, geopark, naturparker og Naturstyrelsen) og erhvervsaktører indenfor outdooroplevelser.

Hvordan
Tværgående tiltag koordineres af Partnerskab for Vestkystturisme. Ifm. konkrete projektaktiviteter nedsættes arbejdsgrupper bestående af de relevante parter, som det fx ses i arbejdet omkring Kystsporet. Lodseiere inddrages hvor relevant.

Ved Filsø har en ny ellipseformet bro givet ny og bedre adgang til at opleve det særlige landskab.

og bør finde sted, foretages i et nært samarbejde mellem Vestkystens kommuner, lodsejere, statslige myndigheder samt nationalparker, geopark og naturparker. To nye naturnationalparker er udpeget på Vestkysten, men ved udarbejdelsen af denne version af planen er deres turismemæssige værdi endnu uafklaret.

Oplevelsen af Vestkystens natur kan understøttes gennem:

- Udvikling og styrkelse af samarbejder mellem naturaktører (natur-, geo- og nationalparksekretariater, lodsejere o.lign) og kommuner, og mellem turismeerhvervet og naturaktørerne langs Vestkysten, med det formål at opnå et koordineret naturtilbud set fra gæstens perspektiv langs hele Vestkysten.
- Etablering af basisfaciliteter og støttefaciliteter til oplevelser i naturen, såsom toiletter, bænke, skraldespande og p-pladser mm.

I Vang Granitbrud på Bornholm har små arkitektoniske greb været med til at tilgængeliggøre og løfte oplevelsen af Danmarks eneste granitbrud.

- Etablering af arkitektoniske signaturprojekter af højeste kvalitet, der hvor naturen er mest spektakulær på Vestkysten. Det skal skabe nye muligheder for rekreative og kommercielle aktiviteter i naturen og signaturprojekterne kan fungere som attraktionsmæssige fyrtårne. Det kan give anledning til større bevægelse op og ned langs kysten, styrke besøgsgrundlaget hos nye målgrupper, bidrage til at styre gæstestrømmene og opfylde konkrete behov.
- Udvikling og etablering af rekreativ infrastruktur som understøtter rekreative og erhvervsmæssige natur- og outdooroplevelser inden for fx vandring, cykling, ridning, vandsport, MTB, lystfiskeri mm.
- I samarbejde med destinationsselskaberne understøttes lokale erhvervsaktører, som udvikler fx guidede naturture, pakketerede vandre-, cykel- og rideture, udlejning af udstyr/grej, off-grid glamping, høhoteller osv.

TILTAG 3.2

Beskyttelse af kystnaturen

Vestkystens natur skal beskyttes, sådan at det også fremover vil være muligt at opleve spektakulær og enestående natur på Vestkysten.

Naturen er Vestkystens hovedattraktion og reason-to-go for mange. Lange gåture ved et vindblæst hav og solnedgange ved aftenstid. Enestående klitlandskaber, der strækker sig så langt øjet rækker. Skove og strande – vind og vadehav. Mountainbiketur, kajak, surf og camping i det fri. Interessen for oplevelser i naturen boomer, og det er afgørende at passe på kystnaturen.

Samtidig udfordrer klimaforandringerne. I Danmark – og i høj grad på Vestkysten - er kystområder, kystbyer og havne ramt af klimaforandringer og særligt udsatte forårsaget af et stigende hav- og grundvandsspejl, skybrud og stormflod, der medfører erosion af kysterne og oversvømmelser af kystnære landskaber og byer.

En væsentlig del af Vestkystens natur er ejet af staten, og er derfor frit tilgængelig for alle. Det er

et af Vestkystens helt store selling points. Der skal derfor arbejdes med information, adfærdsdesign og strategisk planlægning, som guider gæsterne og deres adfærd i naturen, så gæsternes færden ikke bliver til skade for den natur, de er kommet for at opleve. Og der skal arbejdes for en monitorering af naturen, så der kan gøres status på kystnaturens tilstand.

Den fælles visitor management skal styrkes. Indsatserne koordineres, så den kommunikation gæsterne møder er ensartet og genkendelig på langs af Vestkysten. Så hver aktør ikke behøver opfinde det hele forfra og så gæsterne ved, hvad der er god opførsel i Vestkystens natur.

Arbejdet skal gennemføres sideløbende med en koordineret indsats indenfor rekreativ klimatilpasning, hvor investeringer i klimatilpasning samtænkes med rekreative tiltag, der styrker oplevelsesværdi og infrastruktur. Det kan også være oprydning efter generationsforurening, omlægning af lavbundsjorder og kystlandskaber til mere natur samt kommunale indsatser indenfor skovrejsning, hvilket både er et redskab mod stormflod og regnvand, kvælstofudvaskning, CO₂-reduktion og en vej til øget biodiversitet og styrket oplevelsesværdi for de besøgende, hvis det kobles med rekreativ infrastruktur.

Konkrete aktiviteter er:

- Management by quality: Målrettet vedligeholdelse af udvalgte stier, ruter og basisfaciliteter, således at gæsterne naturligt søger mod kvalitetsløsningerne og holder sig fra de mere uberørte og mere sårbare naturområder. Herunder skal der arbejdes med implementering af det fælles fysiske wayfindingsystem til at

Foto: Nordvestkysten, Flying October

binde de store udpegede naturområder sammen og der skal arbejdes koordineret med udvikling og formidling af code of conduct i naturen.

- Strategisk planlægning af udvalgte naturområder. Indenfor et område udpeges hvilke arealer, der har plads til flere gæster og hvilke arealer der skal friholdes. Robuste arealer udvikles med relevante faciliteter, fx toilet, madpakkehus, udsigtspunkter, outdoorfaciliteter mm. og dermed tiltrækkes de besøgende hertil.
- Rekreativ klimatilpasning hvor der tænkes i løsninger, som både tilgodeser natur og landskab og imødegår klimaforandringer, og samtidig skaber nye oplevelsesmuligheder i naturen.
- Øget brug af stedkendte naturguider, som

med dyb lokal viden og et stærkt kendskab til Vestkystens natur kan guide besøgende i unikke naturområder og til unikke naturoplevelser, som fx sortsol-safari, sælsafari, guidede vandreture, sanketure og lign.

- Målrettet markedsføring af udvalgte naturoplevelser langs Vestkysten, gennem databaseret viden om gæsternes færdsel fra bla. vestkyst app'en. Således at den gode gæsteoplevelse sikres på naturens vilkår.

Tiltaget kræver et styrket samarbejde mellem Vestkystens kommuner, myndigheder, interessenter indenfor naturforvaltning og -bevaring, de kommercielle naturudbydere og destinationsselskaberne og en nærmere koordinering af de mange indsatser, der allerede er i gang.

Hvem

Vestkystens naturaktører – Nationalparkerne, Geopark Vestjylland og de to naturparker samt Naturstyrelsen som lodsejer og myndighed. I et tæt samarbejde med destinationsselskaberne i relation til forretningsudvikling og markedsføring. Med kommunerne ift. planlægning. Og med naturens erhvervsaktører ift. at implementere intentionerne i praksis.

Hvordan

Udvikling af konkrete modeller for hvordan der samarbejdes på tværs af naturaktører og erhvervsliv til gavn for både naturen og oplevelsesudviklingen. Koordineret indsats indenfor rekreativ klimatilpasning langs Vestkysten og kobling til nye indsatser indenfor rekreativ infrastruktur v. Dansk Kyst- og Naturturisme.

TILTAG 3.3

Styrke oplevelsen af Vestkystens natur og kultur

Formidlingscentre, kulturinstitutioner og attraktioner er med til at formidle Vestkystens natur og kulturhistorie, skabe kommercielle oplevelsesmuligheder og profilere Vestkysten. Samtidig bobler Vestkysten af mindre unikke lokale oplevelser, der sætter fokus på fødevarer, lokal kultur og historie og det levede liv langs Vestkysten.

Der er de seneste år åbnet en række større attraktioner langs Vestkysten der har høj kvalitet og international gennemslagskraft: Tirpitz, Vadehavscenteret, Strandingsmuseum Sct. George og senest NaturKRAFT ved Ringkøbing, der åbnede i 2020 og Nationalparkcenter Thy, der åbnede i 2021. Og flere er på vej: fx FLUGT Flygtningemuseet ved Oksbøl med forventet åbning i 2022. Der er stor efterspørgsel på denne type attraktioner, og de rette attraktioner kan tiltrække mange besøgende, nye målgrupper og invitere til bevægelse op og ned ad kysten – samt skabe massiv og positiv omtale af Vestkysten.

Ved siden af de store besøgscentre og attraktioner skal der arbejdes på at støtte op om udviklingen af

Hvem
Kommunerne sammen med lokale kulturinstitutioner, museer, m.fl. Partnerskab for Vestkystturisme bidrager med viden og koordinering efter behov. Destinationssselskaberne har en rolle i at være i løbende dialog med de små erhvervsaktører og støtte op om deres arbejde med at udvikle unikke, lokale oplevelser.

Hvordan
Der arbejdes lokalt og på tværs af Vestkysten med at styrke de eksisterende, realisere de planlagte og prioritere udvikling af nye attraktioner, i samarbejde med de relevante statslige myndigheder og med relevante fonde.

de små, nære og unikke lokale oplevelser der skaber grundlag for personlige møder mellem gæst og lokalsamfund, fx gennem lokal madkultur, Vestkystens kulturhistorie m.v.

Et øget udbud af oplevelser skal være med til at differentiere oplevelsesudbuddet på Vestkysten og dermed tiltrække nye målgrupper. Alt sammen for at øge diversiteten i oplevelsesproduktet, skabe reasons-to-go og reasons-to-stay, skabe flere sæsoner og i sidste ende øge turismeforbruget.

En styrkelse af udbuddet af oplevelser i kulturinstitutioner og attraktioner understøttes ved at:

- Styrke og profilere de eksisterende markante store oplevelsescentre og kulturattraktioner, der udvikles som knudepunkter, som sammenkobler funktioner, aktiviteter og services. Stærkere netværk og nye samarbejder mellem institutionerne kan bidrage til udviklingen.
- Etablering af nye, store og markante attraktioner (+150.000 besøgende) med afsæt i lokale styrkepositioner, lokale særkender, fortællinger og kvaliteter. Nye attraktioner skal bidrage til diversiteten i oplevelsesproduktet, understøtte Vestkystens brand og det enkelte områdes profil og have et klart målgruppefokus i forhold til eksisterende eller nye målgrupper.
- Støtte op om udviklingen af mindre, lokalt funderede oplevelser, der formidler de unikke lokale Vestkystkvaliteter gennem fx madkultur, bygningskultur mm.
- Styrke og profilere bykvaliteten i Vestkystens byer, så de bliver en oplevelse i sig selv og så de kan fungere som besøgsbyer for endagsture og tilbyde bymiljø, kulturoplevelser og shopping.

Foto: Destination Nordvestkysten, Flying October

I udkanten af Blokhus har en lokal kunstner åbnet papirmuseet, som drives på kommercielle vilkår og tilføjer en helt unik oplevelse til stedet.

Hedevang Outdoor tilbyder Puch Maxiture på Vestkysten. En unik, stedbunden Vestkyst-oplevelse.

Foto: Destination Nordvestkysten, Flying October

Stauning Whisky har siden 2005 destilleret vestjysk terroir whisky og tilbyder en helt særlig lokal oplevelse af dansk design, nordisk arkitektur og vestjysk whisky.

Foto: Loop Architects/Jacob Due

TILTAG 3.4

Differentiering af strande

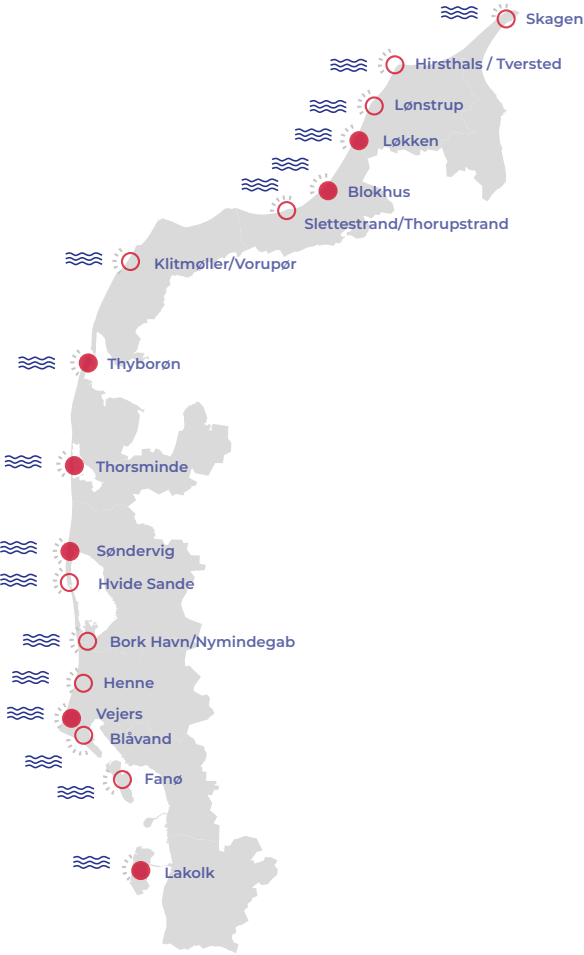
- profilstrande

Vestkystens særkende og største attraktion er 550 km åben kyststrækning med storslåede klitlandskaber og ikke mindst strande. De åbne, uberørte strande skal også fremadrettet være et trækplaster og skal adskille Vestkysten fra andre nordeuropæiske destinationer, hvor kysten igennem en årrække har været genstand for en markant kultivering.

Mange besøgende – danske såvel som udenland-
ske – har dog en forventning om et højt niveau af
service i forbindelse med de strande, der ligger i
relation til de større feriesteder. En forventning, som
i dag ikke honoreres, og som nogle steder udfordrer
gæstetilfredsheden. En differentiering af strandene
skal ske i form af udpegning af såkaldte "profilstran-
de": Et fast defineret stykke strand langs Vestkysten
med høj grad af service og sikkerhed.

Hvem
Kommunerne er primær aktør i forhold til realisering i nær dialog med lodsejere og relevante statslige myndigheder.

Hvordan
Videre arbejde hen imod implementering af konceptkatalogets hensigter og definering af profilstrande ved alle Vestkystens 20 feriesteder. Med afsæt i konceptkataloget fastholdes dialogen om muligheder for realisering af profilstrande med relevante myndigheder.

På udvalgte strande i tilknytning til feriestederne - profilstrande - undersøges mulighed for at etablere zoner med faciliteter og aktivitetsmuligheder, der understøtter rekreative og kommercielle aktiviteter, mens de øvrige strande friholdes for anlæg og faciliteter.

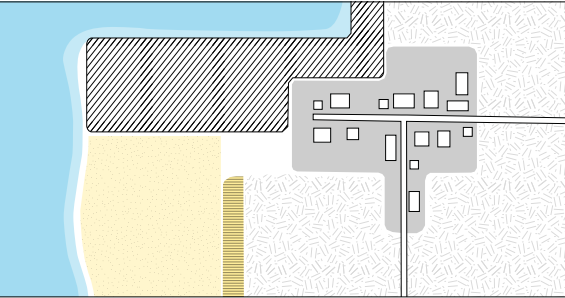
En række af kommunerne i Partnerskab for Vestkystturisme har gennemført et pilotprojekt og udarbejdet et konceptkatalog, der folder ideen om profilstranden ud på syv udvalgte strande og identificerer mulige eksempelprojekter i hhv. Hvide Sande, Thorsminde, Thyborøn, Blokhus, Løkken, Lakolk og Vejers (markeret med rød på kortet).

Formålet er at styrke Vestkystkommunernes udvikling af strandene ved de 20 feriesteder. Dels ved at skabe et overblik over, hvad der muligt inden for gældende lovgivning og identificere, hvor man med den nuværende lovgivning støder på forhindringer. Dels ved at vise, hvordan man arbejder med udvikling af strande andre steder. Endelig indeholder konceptkataloget en række konkrete anbefalinger for forskellige strandtypers videre udvikling.

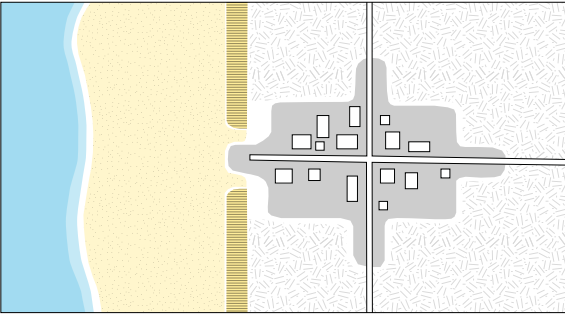
Målet er at styrke strandoplevelsen, muliggøre kommercielle aktiviteter og erhvervsudvikling i tilknytning til strandene, og i sidste ende øge turisternes forbrug. Næste skridt er at arbejde videre med konkrete profilstrande i forbindelse med de stærke feriesteder langs Vestkysten og fortsat have fokus på en dialog med relevante myndigheder om realisering af basale faciliteter på udvalgte strande.

Øvrige strande friholdes for større aktiviteter og anlæg, så den uberørte kystnatur bevares. På den måde koncentrerer aktivitet og anlæg til en mindre del af kyststrækningen, og det giver mulighed for en endnu mere differentieret strandoplevelse og for at målrette strandoplevelsen forskellige målgrupper.

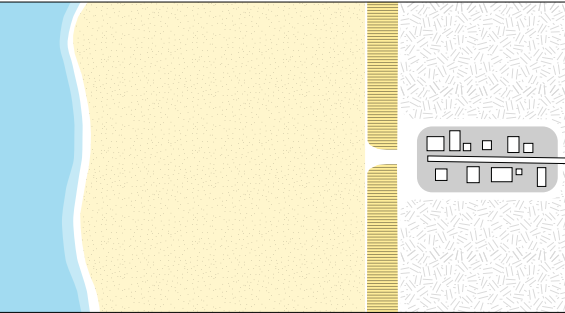
Illustrationer: BARK Rådgivning

HAVNEBYSTRANDEN MED SÆRLIGE MULIGHEDER
Strande, der ligger i tilknytning til en stor eller mellemstor erhvervshavn. Er typisk ikke omfattet af klitfredning og strandbeskyttelse.

BYSTRANDEN, HVOR BY OG STRAND LEVER I SYNERGI
Byen og stranden lever i indbyrdes afhængighed. Her kan typisk kun i begrænset omfang arbejdes med nye anlæg.

NATUR- OG EVENTSTRANDEN
Brede, hvide sandstrande med langt til café- og byliv. Her kan der - med dispensation - arbejdes med midlertidige events og arrangemente.

INDSATS 4

Differentieret overnatningskapacitet

Der er behov for at arbejde hen imod en udvidelse, differentiering og kvalitetsløft af overnatningskapaciteten og styrkelse af overnatningskapacitetens klimamæssige bæredygtighed. Dette er afgørende for at realisere udviklingsplanens ambitioner om at øge omsætningen, skabe flere sæsoner og hæve kvaliteten – og i sidste ende skabe en bæredygtig turismeudvikling langs Vestkysten.

Vestkysten har i dag et relativt ensartet overnatningstilbud med feriehuset som den dominerende overnatningsform, men også med nye former for overnatning på vej – nye hoteller, glamping, kvalitetshytter mm.

Der er behov for en udvidelse af overnatningskapaciteten med særligt fokus på overnatningsformer, der øger døgnforbruget og effektiviserer arealudnyttelsen – særligt hoteller og hotellignende koncepter. Og der er brug for at bringe de eksisterende enheder bedre i spil igennem kvalitetsløft, nytænkning af serviceydelserne og en øget udlejningsvillighed hos de private feriehusejere. Samtidig skal der arbejdes med at nytænke overnatningsprodukterne

i alternative former for overnatning, der er en oplevelse i sig selv.

Endelig skal der sættes fokus på bæredygtighed i overnatningsprodukterne. Der bør arbejdes med en grøn omstilling af Vestkystens overnatningsprodukter, bl.a. så de bliver helårsegnede og med udvikling af nye, mere bæredygtige feriehuse, campingpladser og hoteller.

Vestkystens 103 campingpladser har samlet set stor ledig kapacitet, men har nogle steder ikke et markedstilpasset produkt. Her er en oplagt mulighed for at bringe den eksisterende kapacitet i spil, både i form af en mere intensiv arealudnyttelse og i form af et kvalitetsløft, der sikrer, at overnatningsproduktet lever op til gæsternes forventninger, er værdiskabende og både økonomisk og klimamæssigt bæredygtige.

Endelig er der brug for at differentiere overnatningsproduktet, så det i højere grad matcher tendenser med kortere ferier, kvalitet, fleksibilitet, par-rejser, større grupper, mulighed for at bevæge sig op og ned ad kysten og understøtter udvikling af mere nicheorienterede tilbud.

TILTAG 4.1

Flere feriehuse i spil

Feriehuset er indbegrebet af kyst- og naturturisme og vil også fremadrettet være den dominerende overnatningsform. Ændrede rammebetingelser, bedre incitamenter til udlejning og modernisering af eksisterende huse, samt muligheder for en optimeret udnyttelse af eksisterende arealer og etablering af nye feriehuse i tilknytning til feriestederne, skal øge antallet af feriehuse til udlejning og øge kvaliteten i de eksisterende huse.

Der blev i 2019 givet tilladelse til opførelse af 1.200 nye feriehuse, og salget af feriehuse steg i 2020 med 90% på landsplan, så der er pt. en stor udskiftning i ejerkredsen – også på Vestkysten. Tendenserne peger på, at de nye ejere renoverer, istandsætter og bygger nyt, så ejerskiftet må forventes at hæve kvalitetsniveauet. Det er dog uvist, om de nye ejere ønsker at udleje – og dermed uklart om ejerskiftet får betydning for udlejningsmarkedet.

Samtidig skal feriehusområderne i højere grad knyttes op på feriestederne og deres funktioner og services,

Hvem
Vestkystens Kommuner er primær drivkraft på tiltaget sammen med feriehusudlejerne, brancheorganisationer, myndigheder og i nært samarbejde med Dansk Kyst- og Naturturisme.

Hvordan
Der afsøges forskellige muligheder for forbedring af rammebetingelser i samarbejde med brancheorganisationer, staten og andre relevante parter. Fortætning, ansøgninger om udlæg af nye sommerhuse, mm. sker i den enkelte kommune.

samt den nærliggende natur, kyst og attraktioner ud fra princippet om at koncentrere udviklingen og skabe kritisk masse gennem kobling af overnatningskapacitet med oplevelser og services i nærliggende kystbyer. Indsatsen skal understøttes af:

- Forbedrede rammebetingelser for udlejning og renovering: Der skal arbejdes på at forbedre muligheder og incitamenter for at øge andelen af huse til udlejning samt fremme ejernes investeringer i renovering og modernisering - og dermed kvalitetsløft - af husene, så de kan bruges hele året. Det kan f.eks. være gennem økonomiske modeller og incitamenter og gennem øget oplysning og information om mulighederne ved udlejning og forbedring af feriehuse. Forskellige muligheder afsøges i samarbejde med brancheorganisationer, staten og andre relevante parter.
- Fortætning i tilknytning til feriestederne under hensyntagen til natur, kulturmiljøer og arkitektur: Punktvis fortætning af bygningsmassen på eksisterende grunde i udvalgte zoner tæt koblet på feriestederne. Det kan f.eks. ske ved højere bebyggelsesprocent, mindre grundstørrelse og frastykning til nybyggeri, større huse, samt muligheder for at etablere klyngehuse, dobbelhuse og ved at bygge i højden med respekt og opmærksomhed i forhold til områdernes kvaliteter og den konkrete kontekst, der arbejdes i. I de mere afkoblede feriehusområder kan en funktionsfortætning – placering af byfunktioner og mødesteder i lille skala – være med til at øge områdernes attraktivitet.
- Udlæg af nye grunde til feriehuse skal – ud fra udviklingsplanens princip om at koncentrere

Foto: Frame & Work, Thomas Høyrup Christensen

udviklingen - ske i tilknytning til de prioriterede feriesteder, mens ubebyggede grunde andre steder tilbageføres. Ved udlæg af nye feriehuse skal der arbejdes aktivt med grøn omstilling, klimasikring og strategisk trafikplanlægning.

- Det skal afsøges, om man med nye feriehusområder kan teste nye former for feriehus-modeller, som f.eks. udlejningspligt, fortætning med klyngehuse/dobbelhuse, højere bebyggelsesprocent o.lign. Formålet er at understøtte, at nye huse kommer i spil på udlejningsmarkedet, at de matcher tendenserne for fremtidens gæster og er med til at skabe en intensiv udnyttelse af arealerne, både fysisk og økonomisk.
- Større enheder, fortætning og øget anvendelse kan udfordre naboskab, infrastruktur og natur, og kommunerne skal dels sikre den lokale opbakning gennem borgerinddragelse samt benytte lokalplaner m.v. til at anvise egnede zoner til en mere intensiv udnyttelse.

”Kolde senge” er en stor udfordring for Vestkysten

En af de helt store udfordringer med feriehusturismen er at alt for mange feriehuse kun bruges få uger om året, og resten af året står tomme som såkaldt ”kolde senge”. Langt over halvdelen af feriehusene på Vestkysten er ikke på udlejningsmarkedet og det på trods af, at Vestkysten er det område i landet, hvor flest feriehuse lejes ud.

Hvis flere kolde senge omsættes til varme senge i løbet af året, kan Vestkystens kommuner øge omsætningen uden at lægge beslag på nye arealer og uden at øge overnatningstallet i de uger i højsæsonen, hvor der allerede i dag er et stort rykind af rigtig mange gæster. Det kræver, at flere feriehuse bringes til udlejning og at de har den nødvendige kvalitet til at fungere som rammen om en god vestkystoplevelse hele året rundt.

TILTAG 4.2

Grøn omstilling af overnatningsproduktet

Efterspørgslen efter bæredygtige ferieformer er stigende. Fremover forventes bæredygtige og miljøvenlige hensyn i endnu højere grad at ville påvirke gæsternes rejsevalg. Vestkysten står derfor overfor en omstilling af overnatningsproduktet, så det indfrier gæsternes ønsker til grønne og bæredygtige ferieformer.⁴

Sommerhusferien er blandt de mere bæredygtige ferieformer, så feriehusets dominans langs Vestkysten danner et godt afsæt for omstilling af Vestkystens overnatningsprodukt i en mere bæredygtig retning. Feriehuset som fysisk produkt kan blive endnu mere bæredygtigt, og der er behov for at holde fokus på dette, hvis Vestkysten skal gå foran som en bæredygtig destination og leve op til markedets grønne forventninger. Samtidig med et fokus på feriehuset som fysisk produkt, skal der arbejdes mod en grøn omstilling i planlægningen omkring feriehusene og i den infrastruktur, som feriehuset er afhængigt af. Og der skal fokuseres på opgradering af bæredygtigheden af Vestkystens øvrige overnatningsprodukter i form af campingpladser, feriecentre og hoteller.

Hvem
Vestkystens kommuner, feriehusudlejere og feriehusejerne. Staten kan spille en rolle ift. at yde tilskud til energirenoveringer af feriehuse.

Hvordan
Fælles fokus på kvalitetsløft og energirenovering af eksisterende feriehuse, campingpladser, hoteller og feriecentre og på en bæredygtig infrastruktur omkring overnatningskapaciteten.

Det handler om:

- Kvalitetsløft af eksisterende bygninger med bæredygtige løsninger og energirenoveringer. Den enkelte feriehusejer skal tilskyndes til at anvende bæredygtige løsninger, når feriehuset renoveres og opgraderes til fx helårsbrug.
- Styrkelse af bæredygtige transportformer til og fra feriehuset og mellem feriehuset og de nærliggende kystbyer, så der er mulighed for at lade bilen stå. Udbygge infrastrukturen til elbiler på feriestederne og langs Vestkysten.
- Mere bæredygtig infrastruktur omkring og klimasikring af feriehusområderne. Fx bæredygtig håndtering af øgede mængder af spildevand, som er resultatet af øget helårsbrug samt større feriehuse med flere faciliteter, samt løsninger indenfor lokal afledning af regnvand (LAR) i lavtliggende sommerhusområder og kloakering.
- Styrket affaldssortering i sommerhusområderne, for at imødekomme gæsternes eftersørgsel efter muligheder for affaldssortering.
- Bæredygtigt byggeri og udvikling af (by)områder efter anerkendte bæredygtighedsstandarder, fx DGNB.

NOTE
4. Kvistgaard + Hird for Dansk Kyst- og Naturturisme 2021: Bæredygtig til hverdag og på ferien - Danske og tyske forbrugeres syn på grøn omstilling

TILTAG 4.3

Ny overnatningskapacitet på eksisterende arealer

Der skal skabes ny, mere tidssvarende og markedsrelevant overnatningskapacitet på de eksisterende arealer, som i dag anvendes til camping og lystbådehavne.

Der er 103 campingpladser på Vestkysten. Mens øvrige overnatningsformer har oplevet vækst, og selvom campingferie er populært, har campingpladserne ikke fået andel i den vækst, som kyst- og naturturismen samlet set har oplevet frem mod 2020. Camping vurderes dog at have et potentiale i forhold til at (gen)vinde markedsandele og camping er den overnatningsform, som er kommet bedst igennem 2020.

Bæredygtighed, nærhed til naturen og muligheden for aktivt at bruge den i outdoor-aktiviteter, er nogle af tidens mest dominerende tendenser, når det kommer til turisternes valg af ferieform. En stor del af campingpladserne rammer i kraft af deres beliggenhed og overnatningsprodukter lige ned i denne højaktuelle efterspørgsel ligesom salget af både autocampere og lystbåde også er steget markant under coronapandemien.

I lyset af dette vurderes der at være et udviklingspotentiale for camping som dog også skal ses i lyset af camping erhvervets aktuelle tilbagegang, der primært skyldes at der har været et investeringsmæssigt efterslæb at og at antallet af campingpladser – på

landsplan – er faldet. Til trods for en stigende efterspørgsel efter oplevelser og tendenser, der er meget tæt forbundet med kernen i camping, har kun enkelte aktører formået at omsætte dette i de produkter, der tilbydes ⁵.

Med et begrænset areal til udvikling af ny kapacitet på Vestkysten, udgør campingpladserne og til dels lystbådehavnene derfor et mulighedsareal, som skal bringes bedre i spil i en mere intensiv og værdiskabende udnyttelse og dermed være med til at sikre det nødvendige areal til udvidelse af overnatningskapaciteten og sikre et højere døgnforbrug. Her er tale om områder, som allerede er udlagt til turismemæssige formål, og hvor der allerede er basis for at udvikle og skabe kritisk masse af gæster samt udbud af oplevelser og services. Samtidig ligger campingpladserne og lystbådehavnene ofte på naturskønne og attraktive beliggenheder.

Ved at omdanne og revitalisere campingpladserne, kan man skabe mulighed for at udvide og differentiere overnatningskapaciteten, så den i højere grad imødekommer de forskellige typer af rejsende og rejsegruppestørrelser uden at skulle inddrage nye naturarealer. Men en sådan omdannelse bringer en række lovmæssige rammer i spil. I Hvidbog for omdannelse af Campingarealer gives en generel indføring i og præsentation af de muligheder og centrale forhold relateret til en sådan omdannelse ⁶.

Konkrete tiltag er:

- Etablering af nye overnatningsformer, hvor det er muligt, som har en højere udlejningspris, større oplevelsesværdi og matcher andre målgruppers behov på både campingpladsarealer og i lystbådehavne. Der kan være tale om nye overnatningsformer, som går på tværs af eksisterende overnatningsformer

Hvem

Vestkystens kommuner og destinationsselskaber hver for sig og i partnerskab, lokale grundejere, staten m.fl.

Hvordan

Campingpladserne og lystbådehavnene håndteres som en del af den strategiske planlægning i de strategisk-fysiske udviklingsplaner. FUTURE CAMP kataloget fungerer som inspiration for udviklingen af den enkelte campingplads.

Henne Strand camping tilbyder unikke arkitekttegnede 'Lærkereder'. Der er stor efterspørgsel på denne unikke og kvalitetsprægede overnatningsform.

– f.eks. flydende ferieboliger, nye typer feriehus, 'glamping', osv. Med inspirationskataloget FUTURE CAMP illustreres forskellige tilgange til udvikling af overnatningsproduktet med afsæt i campingpladsens særlige potentialer.

- Forbedring af rammebetingelser i campingreglementet: Ved ændringen i campingreglementet i 2019 blev reglerne lempet så det blev muligt at opstille flere og større hytter på campingpladserne samt at etablere alternative overnatningsformer. Men der bør fortsat arbejdes for at campingreglementet giver plads til markedsrelevant udvikling af overnatningsproduktet på campingpladserne.

- Etablering af attraktive, bynære pladser til autocampere på attraktive arealer, fx

ved lystbådehavnene. Både de danske og tyske autocamperbrugere har overordnet en positiv opfattelse af Danmark som autocamperdestination. Men flere peger på, at mange danske campingpladser ikke er indrettet til autocampere, og nogle efterspørger flere overnatningspladser uden faciliteter så som bad og toilet som er mere fleksible, og hvor man kan have en enkelt overnatning⁷.

NOTE

- Orange Elevator og Labland Arkitekter for Dansk Kyst- og Naturturisme 2020: FUTURE CAMP – RETHINKING OUTDOOR CAPACITY
- LandSyd et.al. for Dansk Kyst- og Naturturisme 2020: Hvidbog for omdannelse af campingarealer
- Epinion for Dansk Kyst- og Naturturisme 2020: Autocamperundersøgelse

TILTAG 4.4

Mere varieret overnatningstilbud

Der er brug for at differentiere overnatningsproduktet på Vestkysten, så det understøtter flere målgrupper og oplevelsesprofiler, og skaber grundlag for en reel udvikling af flere sæsoner i både sommer- og vinterhalvåret.

Der er en nær sammenhæng mellem døgnforbrug og overnatningsform, og et mere differentieret overnatningstilbud skal understøtte et højere døgnforbrug og tiltrække mere højtforbrugende målgrupper - hele året rundt. Samtidig skal et mere varieret overnatningstilbud sikre, at Vestkysten i højere grad matcher tendenserne med flere, men kortere ferier, kvalitet, fleksibilitet, par-rejser, venner og større grupper. Endelig skal det også understøtte og motivere til at bevæge sig op og ned ad kysten og udvikling af mere nicheorienterede tilbud fx cykel- og vandreferier.

På tværs af Vestkysten og inden for det enkelte feriested skal man forholde sig til, hvordan en udbygning af overnatningskapacitet kan bidrage til et mere differentieret overnatningstilbud, og hvilke typer overnatningsformer, der i et markeds- og investorsperspektiv er relevante for det enkelte feriested.

Det kan f.eks. være:

- Hoteller: Hotelgæster har generelt et højt døgnforbrug og overnatningsformen matcher tendensen med flere og kortere ferier og

Hvem
Kommunerne enkeltvis og i nært samarbejde med destinationsselskaberne, erhvervsaktører, investorer, m.fl.

Hvordan
I udarbejdelsen af strategisk-fysiske udviklingsplaner for feriestederne vurderes potentialet og mulige placeringer af andre typer overnatningsformer. Dette anvendes som grundlag for at tiltrække investeringer.

Udarbejdelse af hvidbog for hoteldrift i kystområder forankret hos Dansk Kvst- og Naturturisme

ambitionen om en turisme, der i højere grad bevæger sig langs kysten, samt ambitionen om flere sæsoner. Hoteller placeres som udgangspunkt i tilknytning til feriestederne og med fokus på at skabe kritisk masse og helårsturisme. Der kan arbejdes med udarbejdelse af en hvidbog for hoteldrift i kystområder.

- Unikke overnatningstilbud: Etableres eksempelvis i tilknytning til nationalparker, surf-spots, spektakulære naturattraktioner o.l. De skaber ikke nødvendigvis stor kapacitet og volumen, men er med til at brande og profilere Vestkysten og skabe reason-to-go og til at bevæge sig op og ned ad kysten.
- Bynære overnatningsformer: Havne og arealerne omkring dem har en karakter, der muliggør en mere fortættet og højere bebyggelse, som har en høj udnyttelsesgrad og kan være et urbant alternativ til feriehuset.
- Indretning af ferieboliger i overflødiggjorte bygninger samt flexboliger: Planloven åbner for indretning af ferieboliger i overflødiggjorte bygninger og indenfor kystnærhedszonen kan der etableres op til ti ferielejligheder i fx gamle landbrugsbygninger, skoler mm., som kan drives som erhvervsmæssig udlejning.
- Feriecentre: En intensiveret indsats for at tiltrække investeringer skal skabe grundlag for etablering af overnatningsformer såsom ferieboliger og hotellejligheder, der etableres i tilknytning til oplevelser og serviceydelse i feriestederne. Eksisterende feriecentre bør kvalitetsløftes.
- Nye overnatningsformer: Overnatningsformer, hvor services som traditionelt forbindes med hoteloplevelsen overføres til andre overnatningstilbud, fx camping. Og hvor overnatningsstedet er en oplevelse i sig selv.

Knuthenborg Safaripark, Lolland
Foto: Knuthenborg Safaripark

Encuentro Guadalupe, Mexico
Foto: Gracias Studio

Beach Motel Heiligenhafen, Tyskland
Foto: Beach Motel Heiligenhafen

Panorama Hotel Aschberg, Tyskland
Foto: Panorama Hotel Aschberg

Hostrup Hotel, Tønder
Foto: Hostrup Hotel

Juvet Landskabshotel
Foto: Juvet Landscape Hotel

INDSATS 5

Strategisk investeringsfremme

Realisering af Udviklingsplan for Vestkysten kræver store investeringer i turismen, og det stiller krav om en målrettet og professionel investeringsfremmeindsats. Det er nødvendigt for at skabe det ønskede kommercielle fokus, produktfornyelse og kvalitet, og for at skabe grobund for øgede investeringer i et mere langsigtet perspektiv. Indsatsen er forankret i et forudgående modningsarbejde, hvor strategisk-fysiske udviklingsplaner, borgerinddragelse og kommunale prioriteringer og investeringer understøtter de private investeringer og sikrer rammerne for en helhedsorienteret og bæredygtig udvikling af feriestederne. Formålet er en bæredygtig Vestkystturisme, der skaber lokale arbejdspladser og levende lokalsamfund til gavn for bosætningen.

Gennem en målrettet investeringsfremmeindsats kan Vestkysten realisere sine visioner og blive konkurrencedygtig i forhold til de massive investeringer, der ses hos de nærmeste konkurrenter, særligt på det tyske marked. Det handler om at sikre flere investeringer generelt og særligt i markedsrelevant overnatningskapacitet. Og det skal ske gennem dialog med på den ene side projektere, kommuner, m.fl. og på den anden side operatører, investorer, developere samt andre interessenter og med fokus på bæredygtighed og kvalitet i arkitekturen. Der skal arbejdes for at synliggøre investeringsmuligheder og attraktive bygninger og via struktureret dialog med markedsaktører, konferencer og gennem websitet Invest in Coastal Tourism in Denmark. Der skal fortsat fokuseres på at professionalisere og styrke investeringsindsatsen, modningen af projekter og dialogen med de

kommercielle aktører i tæt samspil mellem kommunerne og Dansk Kyst- og Naturturisme. Desuden arbejdes der aktivt på at realisere Modningsfonden for Bæredygtigt Byggeri i Turistbyerne og Dansk Turismekapital som et finansieringsinstrument.

Investeringsfremme langs Vestkysten er en nødvendighed på tværs af alle indsatsområder i denne strategi, herunder:

- Overnatning: Ny overnatningskapacitet og kvalitetsforbedring af eksisterende.
- Oplevelsesprodukter: Rekreative og kommercielle oplevelser i tilknytning til naturen, kvalitet i oplevelsescentre og museer, restauranter og detailhandel, der skaber liv og giver oplevelser.
- Byer med attraktive og levende bymiljøer: Byrum, infrastruktur, arkitektur, revitalisering af kulturarv og kulturmiljøer, fremhævelse af stedsspecifikke karakteristika.
- Rekreativ infrastruktur: Rekreativ infrastruktur, som forbinder og tilgængeliggør oplevelser, overnatning, natur og service.

Hvis visionen for Vestkysten skal realiseres, kræver det en indsats, der målretter sig en meget bred palette fra mindre lokale til større internationale og institutionelle investorer, og som sammentænker de offentlige med de private investeringer, for at kunne udvikle en bred palette af projekter, som i størrelse og karakter er tilpasset det enkelte sted og dets iboende kvaliteter.

Der skal investeres i projektmodning langs Vestkysten. Solide feasibility-studier og business cases skaber grundlag for at modne projekter og udarbejde realistiske forretningsplaner mens et grundigt planarbejde, borgerinddragelse og afklaring af kommunernes prioritering afdækker procesrisikoen og skaber et mere sikkert beslutningsgrundlag for potentielle investorer. Det kan være med til at bane vejen for, at eksterne operatører får blik for Vestkystens potentialer og for at tiltrække filantropiske midler.

Vestkysten skal gøre sig attraktiv for investorer og internationale operatører. Kommunerne skal gå foran i en målrettet og koordineret indsats, og der skal skabes incitament for lokale erhvervsdrivende, lods-ejere og private husholdninger til at løfte kvaliteten af private ejendomme og arealer. Der skal et fælles investeringsmæssigt løft til for at skabe den markante ændring, som er nødvendig for at nå visionen.

Investeringer - udfordringer og muligheder

Danmark er, i forhold til at tiltrække eksterne investeringer, underlagt en række konkurrencemæssige udfordringer, fx en højere hotelmoms sammenlignet med nærmarkederne samt begrænsede muligheder for salg til udlændinge. Samtidig ses der en skævhed i de investeringer, der finder vej til Danmark, hvor der ofte ses investering i kapacitet i de danske storbyer, mens områder uden for de større byer – fx kystområderne - ikke er genstand for samme interesse.

Men der er også en række konkurrencemæssige muligheder. Turismeomsætningen i EU forventes at stige ovenpå en markant nedgang i coronaåret 2020, adgangen til kapital er god i Danmark, og der ses en stigende interesse for Danmark fra udenlandske operatører og investorer. Og så byder Vestkysten på spændende projekter og steder, som appellerer til investorer.

TILTAG 5.1

Kommunerne som katalysator

Kommunerne har en særlig rolle som katalysator i forhold til at øge investeringerne i turismen. Kommunerne skal sætte retningen gennem klare strategier og planer, ved at sørge for at den basale og rekreative infrastruktur er af høj kvalitet, ved at smidiggøre sagsgange ifm. eksterne investeringer og ved selv at gå foran med en prioritering af investeringer i turismen.

Ved et stærkt kommunalt fokus på at øge investeringerne kan det blive mere attraktivt for eksterne investorer at lægge deres investeringer omkring de 20 feriesteder langs Vestkysten.

De offentlige indsatser kan være første skridt til at realisere en udvikling, som tiltrækker større private investeringer og professionelle operatører til Vestkysten.

- Kommunerne skal vise vejen for investorerne ved at have en klar strategi og tydelige planer for de fysiske arealer - gerne i dialog mellem nabokommuner. Ved at udarbejde grundige turistpolitiske redegørelser som en del af deres planarbejde og derved tage stilling og skabe retning i den lokale turismeudvikling samt ved at sætte konkrete

Hvem
Kommunerne

Hvordan
Kommunerne udarbejder strategisk-fysiske udviklingsplaner for feriestederne, som sætter retning og skaber rammer omkring kommunens investeringer i turismen. Kommunerne går foran med politisk prioritering og investeringer i turismen, og skaber en klar indgang og professionelle rammer for dialog med eksterne investorer

- arealer i spil, er kommunerne med til at skabe sikkerhed omkring eksterne aktørers investeringer og dermed gøre det meget mere attraktivt at investere i Vestkystturismen. Det kræver, at ambitionerne i de strategisk-fysiske planer indarbejdes i kommuneplaner og udmøntes i lokalplaner.
- Kommunerne skal gå foran ved selv at tage de første investeringsmæssige skridt, der fremmer turisme og styrker lokalsamfundene. F.eks. er udbygning af den basale rekreative infrastruktur et afgørende konkurrenceparameter og nødvendigt grundlag for tiltrækning af eksterne investeringer – og er både til gavn for lokalsamfund og gæster. Kommunerne og forsyningsselskaberne er desuden væsentlige aktører i etableringen af en bæredygtig infrastruktur til el-biler samt for kloakering og renovation i sommerhusområderne. Nogle steder kan det være nødvendigt at kommunen foretager opkøb af særligt strategisk velplacerede grunde for at sikre at deres funktion kommer til at spille sammen med vision og plan for turismen.
- Kommunerne udvikler organisering og sagsgange, der kan støtte op om den lokale investeringsfremme, så de oplevede administrative byrder, forbundet med investeringer i Vestkysten, bringes til et minimum. Intentionerne skal forankres på både fagligt og politisk niveau.
- Kommunerne skal via jobcentrene støtte op om erhvervets adgang til kvalificeret arbejdskraft gennem fleksibilitet og lydhørhed overfor branchens behov.
- Der skal afholdes netværksmøder eller seminarer med rum for vidensdeling og fælles opkvalificering på tværs af Vestkystens kommuner på investeringsområdet.

TILTAG 5.2

Samtænk investeringer via offentlige/private samarbejder

Ved at samtænke offentlige og private investeringer kan der skabes volumen og en større sikkerhed for den enkelte investering. Det er kun igennem et fælles investeringsmæssigt løft, at et markant kvalitetsløft langs hele Vestkysten kan blive til virkelighed. Det kan bl.a. ske gennem:

- Samtænkning af statslige, kommunale, EU-finansierede, private og filantropiske investeringer. Offentlige investeringer i fx basal infrastruktur, bykvalitet og områdeløft, tilskudsordninger og puljemidler tænkes sammen med private og filantropiske investeringer i fx ny overnatningskapacitet, oplevelser, mødesteder mm. Stærke planer med bred kommunal og lokal opbakning og forankring sætter en fælles retning på tværs af investorer og skaber sikkerhed omkring de fælles indsatser.
- Kyst- og klimasikring: Stat og kommuner lægger i dag markante investeringer langs Vestkysten ifm. kyst- og klimasikring. Etablering af nye diger og højvandsmure, omlægning af arealer til natur og oversvømmelsesarealer,

Hvem
Kommunerne har ansvar for at koordinere og sætte retning for et områdes udvikling og dermed skabe sikkerhed omkring investeringer fra staten, erhvervsaktører, investorer og fonde. Partnerskabet bruges som løftestang til at løfte større dagsordener sammen.

Hvordan
Med afsæt i den strategisk-fysiske udviklingsplan og ved at samtæke fx byfornyelse, klimasikring mm. med turismeudviklingen. Der skal arbejdes med løbende vidensdeling på tværs af kommunerne.

- genslyngning af åer og vandløb, skovrejsning, LAR-løsninger m.v. giver samtidig mulighed for en udbygning af bedre rammer og faciliteter i forbindelse med naturbaserede oplevelser; fx etablering af udsigtspunkter, cykel-, ride- og vandrester, mountainbike ruter, sankning af urter og østers, fuglekiggeri, kano, kajak, surfing, lystfiskeri, strandaktiviteter og meget andet. Rekreativ klima- og kystsikring kan danne fundament for nye, attraktive rekreative anlæg og bidrage til at skabe oplevelsesinfrastruktur, servicefaciliteter og måske endda nye kystnære overnatningsformer⁸.
- Samtænkning af større aktuelle investeringer og nationale dagsordener med de aktuelle lokale behov: fx regeringens Infrastrukturplan 2035 Danmark Fremad, som lægger op til investeringer på 105,8 mia. kr. i infrastruktur frem mod 2035. Indsatsen Bedre vilkår for cykelturismen, som sætter fokus på en cykelvenlig infrastruktur gennem implementering af knudepunktssystem, samt fondenes strategiske indsatser såsom Realdanias Veskysten viser Vejen, Nordea Fondens kystpulje m.fl.

NOTE
8. Norrøn for Dansk Kyst- og Naturturisme 2020: Det rekreative potentiale i klimatilpasning af kysterne

TILTAG 5.3

Skab adgang til kapital

Øgede investeringer i kapacitet og faciliteter er en af de vigtigste veje til at udnytte vækstmulighederne for Vestkysten. Det gælder både for at udnytte de voksende markedsmuligheder og for at stå stærkere i konkurrencen fra ikke mindst de nordtyske kystdestinationer.

I Nordtyskland er der over en årrække investeret betydelige midler i opbygning af moderne og attraktiv kapacitet og faciliteter, mens niveauet for tilsvarende investeringer i Danmark har været lavt.

Øgede investeringer i kapacitet og faciliteter er en af de vigtigste veje til at udnytte vækstmulighederne for Vestkysten. Det gælder både for at udnytte de voksende markedsmuligheder og for at stå stærkere i konkurrencen fra ikke mindst de nordtyske kystdestinationer. Her er over en årrække investeret meget betydelige midler i opbygning af moderne og attraktiv kapacitet og faciliteter, mens niveauet for tilsvarende investeringer i Danmark har været lavt.

Hvem
Dansk Kyst- og Naturturisme, Erhvervsministeriet, Realdania, Vækstfonden, Destinationsselskaberne, Vestkystens kommuner.

Hvordan
De relevante parter arbejder sammen på at understøtte og skabe øget adgang til kapital.

Med en positiv markedsudvikling frem mod 2020 viser der sig en større interesse blandt investorer og operatører for at investere i den danske kyst- og naturturisme – også på Vestkysten. Det gælder også projekter, der bygger på helårsforretning, og som vil gøre arbejdsmarkederne mere robuste og attraktive – og dermed støtter op om levende og bæredygtige lokalsamfund.

Imidlertid er markedet kun i begrænset omfang selv i stand til at udløse investeringspotentialer. Det skyldes, at investeringer i kyst- og naturbaserede områder i særlig grad er forbundet med risici og det kan være svært at skabe lokal opbakning til større kapacitetsprojekter.

Der er derfor brug for at tage noget af risikoen ud af markedet med respekt for, at der skal være tale om en kommercielt sund og bæredygtig forretning. Det forventes, at regeringens nye turismestrategi (fremlægges i efteråret 2021) vil rumme et eller flere initiativer, der kan medvirke til etablering af nye finansieringsinstrumenter, der kan lette adgangen til kapital for kapacitetsprojekter i kyst- og naturturismen.

Folketinget har afsat 25 mio. kr. i statsligt tilskud til en projektmødningsfond, der skal bidrage til, at konkrete investeringsprojekter, der kan styrke overnatningskapaciteten i kyst- og naturturismen, udvikles og modnes. Projekterne skal være økonomisk bæredygtige og udvikles med respekt for natur og dansk bygningskvalitet.

Foto: Destination Nordvestkysten, Flying October

Samtidig er der behov for at styrke viden og data som grundlag for solide investeringer. Manglen på viden om markedet er en barriere for en effektiv investeringsmarkedsplads i kystturismen. Der skal udvikles fælles data og benchmarktal som kan bruges blandt aktørerne og i dialog med investorer. Der bør arbejdes på at indsamle og tilgængeliggøre data på den samlede Vestkyst på

tværs af kommunegrænser, på destinationsniveau og på feriesteds-niveau for at kunne kvalificere udviklingen i de tre skalaer og således bidrage til at udvikle og kvalificere Vestkystens nye geografi. Data skal både bidrage til produktudvikling, til at danne grundlag for investeringer og samtidig understøtte måling på nye parametre for bæredygtig turismeudvikling.

TILTAG 5.4

Tiltræk eksterne investorer og nye operatører

Sammenlignet med andre store europæiske kystdestinationer er der i kystturismen i Danmark kun få store operatører. En tiltrækning af større investorer og operatører er vigtig for at skabe den ønskede produktfornyelse og vækst.

Det er derfor nødvendigt at identificere, tiltrække og hjælpe med at etablere stærke operatører af turistprodukter, der kan sandsynliggøre en sund forretning og forrente anlægsinvesteringen for kapitalejere, anlægsinvestorer og finansielle/institutionelle investorer.

Dansk Kyst- og Naturturisme har lanceret sitet Invest in Coastal Tourism målrettet investorer og developere, og gør det let for både nationale

og internationale aktører at identificere investeringsmuligheder, herunder også med fokus på Vestkysten. Her præsenteres konkrete prospekter og business cases. Platformen understøtter det konkrete opsøgende arbejde for at skabe match-making mellem operatører, udviklere, investorer og offentlige aktører, der gennemføres af Dansk Kyst- og Naturturisme.

Den nødvendige forankring skal ske gennem arbejdet med de strategisk-fysiske udviklingsplaner, gennem en blivende og effektiv organisering af de lokale aktører og ved de gængse planprocesser ifm. kommuneplan, lokalplanarbejde mm.

Samtidig med et fokus på de større nationale og internationale investorer, skal der også arbejdes for at identificere og understøtte potentielle lokale investorer. Ofte er det de lokale aktører, som kender de lokale forretningsmuligheder og som kan se de rette markedspotentialer.

Erfaringer fra bl.a. storbyturismen og citybreaks viser, at internationale operatører kan føre til en mere konsistent og generelt højere produktkvalitet – og dermed også medvirke til kvalitetsløft i de eksisterende produkter.

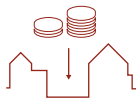
Hvem
Dansk Kyst- og Naturturisme i en dialog med Vestkystens kommuner m.fl.

Hvordan
Målrettet indsats og løbende koordineret dialog med potentielle investorer.

Den svenske kapitalforvalter og hotelinvestor Midstar AB ejer og driver et af danmark's ældste strandhoteller: Marienlyst Strandhotel i Helsingør. Med Marienlyst Strandspa er hotellet attraktivt året rundt.

Foto: Silke Grane

TILTAG 5.5

Fremme ejernes investeringer

Et løft af turismen langs hele Vestkysten kan kun lykkes, hvis de enkelte ejere er med. Det gælder både de store lodsejere fx Naturstyrelsen, der råder over store naturarealer langs Vestkysten. Men det gælder også private ejere af hoteller, detailhandel, feriecentre og, i mindre skala, de private husholdninger, der råder over feriehusene.

Ejernes investeringer skal tænkes sammen med de offentlige investeringer. Nær dialog, prioritering og tydelighed om, hvor der investeres fra offentlig side, kan danne grundlag for private investeringer.

- Enkelte lodsejere råder over større naturområder langs Vestkysten. Lodsejerne er afgørende medspillere, når der skal arbejdes med udvikling

Hvem

Kommunerne, erhvervsaktører, lodsejere, feriehusejere, m.fl.

Hvordan

Kommunerne skal være med til at understøtte og skabe rammen for den enkelte ejers investering. Dansk Kyst- og Naturturisme og Partnerskab for Vestkystturisme skal i dialog med de relevante lodsejere, myndigheder og brancheorganisationer afsøge muligheder for at skabe yderligere incitamenter for at investere i udvikling af Vestkysten.

af rekreativ infrastruktur og attraktioner i naturen. Lodsejerne bidrager ikke nødvendigvis med de store enkeltinvesteringer ifm. turismeudvikling, men kan i nogle tilfælde varetage driftsmæssige opgaver og på den måde støtte op om investeringernes holdbarhed. Der skal etableres en dialog med de store lodsejere, så udvikling sker i dialog og koordinering med disse.

- Det lokale erhvervsliv spiller mange steder en væsentlig rolle ifm. den lokale udvikling. Det kan være købmanden, der investerer i en plads foran sin butik eller feriehusudlejer, der investerer i byen. Kommunerne skal understøtte og sætte rammerne for lokale initiativer, så alle trækker i samme retning, og så de realiseres i en kvalitet, der står mål med forventningerne hos både borgere og turister. Strategisk-fysiske udviklingsplaner skal anvendes som værktøj til at få det lokale erhvervsliv med om bordet og skabe fælles retning.
- Private husholdningers reinvestering i feriehusene er nødvendig for at skabe det ønskede kvalitetsløft og den grønne omstilling i overnatningskapaciteten. Der er behov for indsatser, der fremmer private husholdningers incitament til investering i bæredygtige kvalitetsløft og udlejning af eget feriehus, fx gennem håndværkerfradrag.

FORANKRING IMPLEMENTERING

3.0

Forankring og samarbejde

Realiseringen af Udviklingsplan for Vestkysten er godt i gang. Med fem nye destinationsselskaber langs Vestkysten er grundlaget styrket for et fokuseret samarbejde omkring realisering af udviklingsplanens ambitioner.

Igennem Partnerskab for Vestkystturisme går Vestkystens destinationsselskaber, kommuner og Dansk Kyst- og Naturturisme forrest og viser, at de i fællesskab vil og tør realisere denne ambitiøse plan.

Det handler om at holde momentum i den gode udvikling, som allerede er i gang, og at motivere andre aktører til at følge med. Det gælder både i forhold til staten, der er afgørende i forhold til at sikre de nødvendige rammebetingelser for realisering af planen. Og det gælder erhvervsaktørerne, der kan trække hinanden med og skabe potentiale til at løfte turismen markant.

Arbejdet med Udviklingsplan for Vestkysten har etableret et frugtbart samarbejde mellem de mange parter, der har bidraget til udviklingen af planen. Det etablerede netværk på tværs af medarbejdere fra destinationerne, planlæggere og medarbejdere med ansvar for udvikling i Vestkystens kommuner er yderst værdifuldt.

Det er afgørende, at netværket fastholdes og styrkes gennem videndeling, netværk, konferencer og workshops, udvikling af fælles manualer for arbejdet mm. Og der skal fokuseres på at fastholde og udvikle samarbejdet mellem dette netværk

og andre interessenter bl.a. staten, lodsejere og erhvervet.

Partnerskab for Vestkystturisme
Samarbejdet er forankret i Partnerskab for Vestkystturisme. Foreningen blev oprindeligt stiftet af de 11 vestkystkommuner, tre vstdanske regioner og Dansk Kyst- og Naturturisme. Som led i omorganiseringen af dansk turisme ifm. ændring af erhvervsfremmeloven, er ejerskab af foreningen overgået til Destination Nordvestkysten, Destination Vesterhavet og Destination Vadehavskysten. Kommunerne er fortsat stærkt repræsenteret i partnerskabets bestyrelse.

På vegne af partnerskabets bestyrelse drives et sekretariat som er forankret i Dansk Kyst- og Naturturisme og som har til formål at monitorere og koordinere arbejdet med implementering af Udviklingsplan for Vestkysten på tværs af partnerne.

Startende i 2021 vil Partnerskab for Vestkystturisme gennemføre et årligt Vestkystens topmøde for beslutningstagere og ledende embedsværk i ministerier, kommuner, bestyrelser i destinationsselskaber og brancheforeninger.

Implementering af planen er igang
Siden lanceringen af Udviklingsplan for Vestkysten har der været et stærkt fokus hos alle deltagende aktører på at bidrage til at realisere planens ambitioner. En lang række af de oprindeligt planlagte initiativer er allerede gennemført, og ved opdatering af planen i 2021 er følgende større indsatser og initiativer under realisering:

- Eksekvering af det fælles brand og kernefortælling og den fælles markedsføring af Vestkysten
- Eksekvering af den fælles digitale strategi for Vestkystens wayfinding
- Udarbejdelse af strategisk-fysiske udviklingsplaner og realisering af konkrete fysiske projekter i de stærke feriesteder pba. planerne.
- Implementering af det fælles wayfinding-koncept for Vestkysten
- Målrettet investeringsfremmeindsats med afsæt i etablering af Projektmodningsfonden for turismeinvesteringer udenfor de større byer og etablering af Dansk Turismekapital.

Der planlægges en evaluering og revision af Udviklingsplan for Vestkysten i 2024-2025.

Udviklingsplanen er en fælles platform
Ambitionerne i denne udviklingsplan er høje og realiseringen af udviklingsplanens mål stiller krav til Vestkystens aktører om såvel et nært og forpligtende samarbejde, som individuelt drevne indsatser med ophæng i udviklingsplanens ambitioner og prioriteringer.

Udviklingsplanen er allerede et omdrejningspunkt for overordnede tværgående fælles indsatser, og i forbindelse med denne opdatering i 2021, er der fra politisk side i kommunerne også udtrykt ambitioner om, at den fælles platform og samarbejdet omkring

turisme kan bruges aktivt til at løfte bredere politiske dagsordner af fælles interesse for Vestkystkommunerne.

Sammen kan Vestkystens aktører nå længere end hver for sig og sammen sætter Vestkystens aktører fokus på de rammebetingelser, der udfordrer realiseringen af udviklingsplanens ambitioner. Det er dog mindst lige så væsentligt, at udviklingsplanens principper også fungerer som referenceramme og fælles platform for kommuner, destinationsselskaber og nationale selskabers indsatser og initiativer i egne strategier og handlingsplaner.

Det er kun i fællesskab, at Vestkystens aktører kan realisere de ambitiøse mål om at blive en af Nordeuropas mest attraktive kystdestinationer og en drivkraft for vækst i den lokale og i den danske turisme.

Den nationale følgegruppe sikrer løbende koordinering og dialog. I følgegruppen er følgende organisationer repræsenteret:

- Erhvervsministeriet
- Naturstyrelsen
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Kulturministeriet
- VisitDenmark
- Dansk Erhverv
- Feriehusudlejernes Brancheforening
- Horesta
- Dansk Industri
- Kommunernes Landsforening
- Realdania

KERNEFORTÆLLING

LIFE OUT WEST

Herude vestpå.
Leves og opleves livet på en særlig måde.
Her møder Danmark uendeligheden.
Her åbner himlen og havet op.
Naturen inviterer dig til at strække øjnene
og trække vejret. Lidt dybere.
Så du mærker hvordan Vesterhavets salt
får luften og livet til at smage af mere.
Forunderligt og foranderligt.

Herude vestpå bevæger alt sig.
Vandet, luften, sandet, sindet.
Bevæger dig, rykker dig mod det nære.
Her har du plads til at være sammen og helt alene.
Her finder du rå ro til tanker og drømme.
Utæmmet natur, der får dine vilde ideer til vokse.
Så de kan blive til store begivenheder, kunst, mad,
arkitektur, historier og oplevelser.

Herude vestpå går solen sidst ned.
Her kan du se lyset, mærke mørket og finde
meningen.
Herude vestpå.
Langt fra alt.
Kommer du tæt på det, der betyder mest.

Vestkystens brandguide kan findes på www.kystognaturturisme.dk

